

NOVICE IZ **Moravške doline** OBČINA MORAVČE

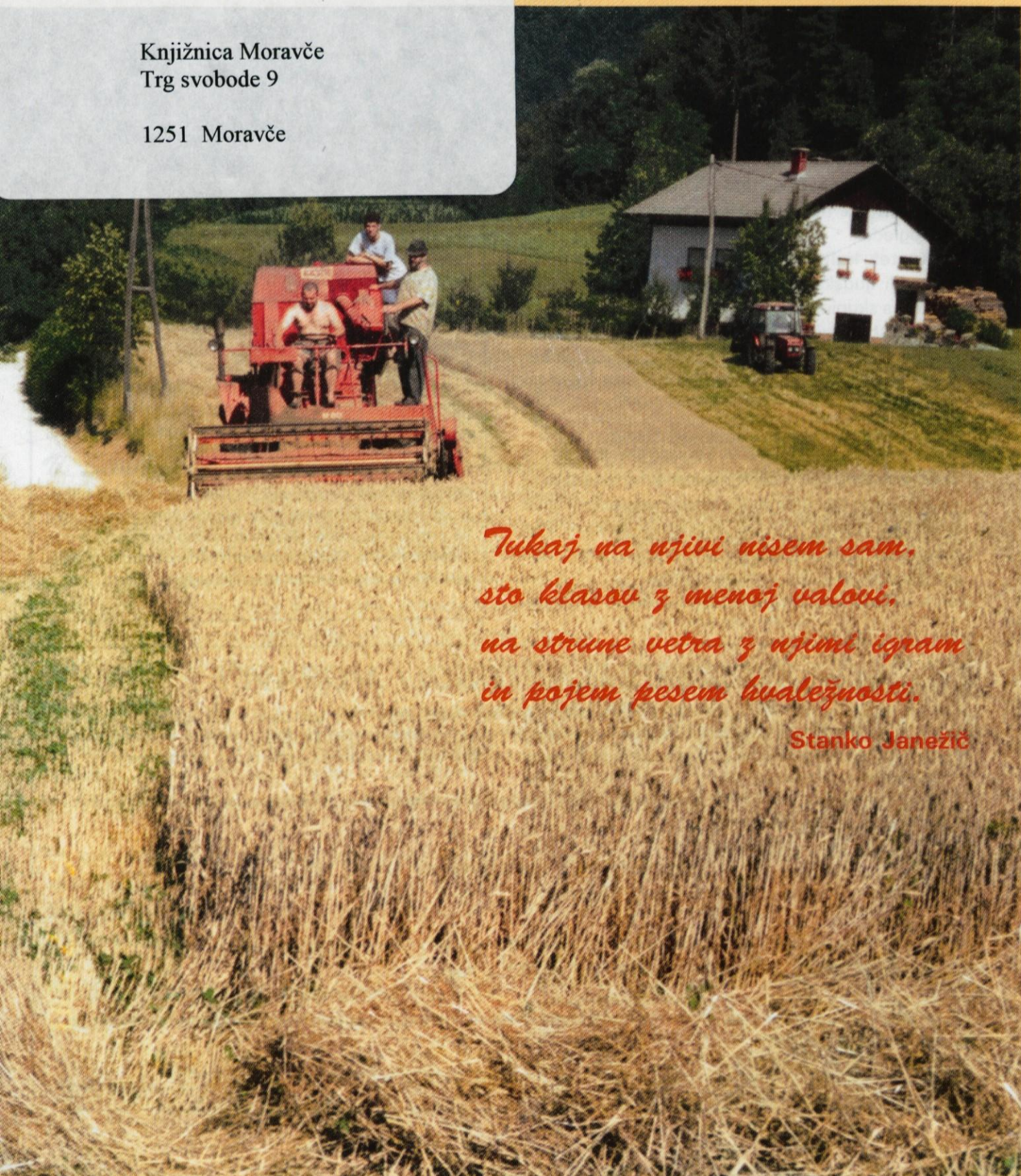
OBČINA MORAVČE
1251 MORAVČE, TRG SVOBODE 4

Poština plačana pri pošti
1251 Moravče "a"

liji/Avgust 2000, Letnik I, Številka 7/8

Knjižnica Moravče
Trg svobode 9

1251 Moravče

*Tukaj na njeni nisem sam,
sto klasov z menoj valovi,
na strune vetra z njeni igram
in pojem pesem hvaležnosti.*

Stanko Janežič

VABIMO VAS NA 22. KMEČKI PRAZNIK V MORAVČAH

Vse bralke in bralce Moravških novic vabimo v nedeljo, 30. julija, na 22. KMEČKI PRAZNIK v Moravče.

Program prireditve bo naslednji:

- **Razstava v Kulturnem domu**, na kateri vam bomo poskušali prikazati, kako in s kakšnim orodjem je potekalo delo na kmetijah preko celega leta v preteklosti. Ogled bo možen od 8^h zjutraj pa do večera.
- **Povorka kmečkih del in običajev** ob 15^h, na kateri se vam bodo predstavila tudi nekatera druga društva iz Moravč in okolice ter seveda posamezne vasi. Zbirno mesto za povorko bo parkirišče pod cerkvijo v Moravčah, nato pa bo povorka odšla proti Kulturnemu domu, kjer si boste vozove lahko tudi ogledali.
- **Kratek kulturni program**, v katerem bodo nastopili: ljudske pevke, citrar Rado Kokalj, otroško folklorna skupina in drugi.
- **Družabni večer** z ansamblom Nagelj, bogatim srečolovom ter obilo dobre hrane in pijače, za kar bodo poskrbeli člani Društva podeželske mladine Moravče.

Vsi udeleženci na povorki in v kulturnem programu bodo dobili malico in pijačo brezplačno, poleg tega pa bodo trije najboljši vozovi prejeli nagrado. V času pavorke promet ne bo bistveno oviran, vse udeležence v prometu pa naprošamo, da upoštevajo navodila organizatorjev.

Člani Društva podeželske mladine Moravče

Dogodki na območju občine Moravče v juniju 2000

Nesreča pri delu s traktorjem:

Policisti PP Domžale so bili obveščeni, da je v naselju Ples pri Moravčah prišlo do nesreče pri delu s traktorjem. Policisti so na kraju nesreče ugotovili, da lastnik traktorja, ki je traktor parkiral na zelo strmem terenu, ni potegnil ročne zavore, zato je ta pričel drseti po terenu. Lastnik je poskušal traktor ustaviti, tako da je skočil na traktor, vendar mu le-tega ni uspelo ustaviti, ampak se je traktor prevrnil in vrgel lastnika na tla pod traktor. Poškodovani je bil odpeljan v bolnišnico, kjer je ostal na zdravljenju.

Vlomi v osebne avtomobile:

Do sedaj še neznani storilci so v noči iz 20. 6. 2000 na 21. 6. 2000 vlomili v štiri osebne avtomobile parkirane na Šlandrovi, Vegovi, Marokovi in Detelovi ulici. Storilci so iz vozil pobrali denar in dokumente. Policisti o storilcih še zbirajo obvestila.

Intervencija na Dolah pri Krašcah:

Na PP je poklical občan iz naselja Dole pri Krašcah in prijavil, da po naselju divja voznik osebnega avtomobila R 18 ter grozi z nožem. Policisti so na kraju ugotovili, da je krajan iz Dol opozoril voznika R 18, da naj ne nori po cesti in naj ne ogroža ostalih udeležencev. Na opozorilo se je voznik agresivno odzval in pričel občanu groziti z večjim nožem. Policisti so ugotovili, da gre za občana iz Radomelj. Zoper nasilneža so policisti napisali kazensko ovadbo, tako da se bo moral zagovarjati na sodišču.

Obvestilo o najdbi ročne bombe:

Občan iz Drtije je obvestil PP Domžale, da je v bližini stanovanjske hiše našel ročno bombo. Na kraju dogodka so policisti ugotovili, da gre za ročno bombo iz druge svetovne vojne. Neeksplozivna ročna bombo je prevzel pirotehnik, ki je poskrbel za uničenje le-te.

NOVOSTI V AVTOŠOLI MORAVČE

V letošnjem letu so bile korenite spremembe glede pogojev dela v avtošolah.

S 1. majem 2000 je začel veljati novi zakon, v katerem so večje spremembe glede kadrovskih in materialnih pogojev, zato smo se odločili, da se avtošola Moravče priključi k ISCG avtošoli Lončar d.o.o., ki ima sedež v Domžalah, Cesta talcev 10.

V interesu obeh avtošol je, da poučevanje teoretičnega in praktičnega dela še vedno ostane na isti lokaciji v Moravčah, t.j. Trg svobode 5.

Uradne ure so vsak torek od 17^h do 18^h

Telefon: 041 - 697 - 971

Za vse informacije se lahko obrnete na inštruktorja Janeza Vrankarja ali na vodjo avtošole Marka Lončarja. Telefon: 041 - 785 - 735

Začetek naslednjega tečaja cestno-prometnih predpisov bo v avgustu, več informacij glede nove avtošole pa v septembrski številki.

Janez Cerar

Končno! Prišlo je dolgo pričakovano poletje in sprašujem se, ali se tudi vam ob približno takem času vsako leto zazdi, da je prišel čas, ko si morate odpočiti. Vas preveva občutek, da enostavno ne zmorete več, da je glava prepolna vsega in telo utrujeno od vsakodnevnih naporov? Če je tako, potem je pravi čas, da si privoščite dopust oz. počitnice, v katere so naši šolarji že tako ali drugače krepko zakorakali. Tudi kmetje si bodo lahko privoščili kak prost dan, saj je žetev že opravljena, čeprav nas je vreme ves čas presenečalo. Nekaj časa nas je razvajalo s pravo tropsko vročino, že naslednji hip pa hladilo s pravo skandinavsko svežino. Kakorkoli že, del poletja je za nami in če gre verjeti vremenarjem, nas najlepši del poletja šele čaka. Zatorej, le veselo počitnikovanje, pa kjerkoli in kakorkoli že.

Nekateri z bolj avanturistično žilico se boste odpravili na potovanje, odkrivat lepote in skrivnosti tujih dežel. Drugi se boste odločili za kampiranje ob morju ali jezeru, spet tretji se bodo preizkusili v kolesarjenju, raftingu, potapljanju, morda celo plezanju,... Skratka, idej in predlogov je mnogo. Če pa vam vse to ni pogodu, če vam je ljubše doma, se sprehodite po Moravški dolini in odkrivajte lepote, katerih se domačini premalo zavedamo, obiščite sosede, prijatelje, znance in prav gotovo se boste imeli lepo.

V Sloveniji je bila pred kratkim opravljena raziskava o pismenosti in udeležbi odraslih v izobraževanju. Izsledki so naravnost katastrofalni. Kažejo našo nizko bralno kulturo, zato si morda kot del dopustniške opreme priskrbite primerno čtivo. Kakršnokoli. Knjige, časopise, lahko tudi Moravške novice. Poleg tega, da boste storili nekaj zase, si boste v trenutkih brezdolja na prijeten način krajšali čas in pozabili na vsakodnevne skrbi.

V dopustniški vnemi pa ne pozabite na domače živali, če jih boste za kakšen dan zapustili. Poskrbite, da ne bodo žejne, lačne in zapuščene, v poletni vročini potrebujejo veliko sveže vode in sence.

Ob koncu vam iz uredništva sporočamo, da bo naslednja številka izšla septembra, saj se tudi časopis odpravlja na dopust. Vaše prispevke pričakujemo do prve polovice septembra.

Veliko nepozabnih trenutkov in doživetij to poletje vam želim.

NEVENKA MAROLT

V tej številki preberite

22. kmečki praznik v Moravčah.....	str.2
Pet minut s svetnikom	str.5
Ob otvoritvi obnovljenega čebelarskega doma.....	str.6
Nova najdba fosilnega trobčarja.....	str.7
Pogovor s poveljnikom GZ Moravče	str.8
Mladinsko in pionirsko tekmovanje GZ Moravče.....	str.9
Moravški upokojenci na 12. srečanju v Velenju.....	str.9
Planinski tabor Krstenica 2000.....	str.11
Otvoritev Grajskih večerov 2000.....	str.13
Planinska roža zacvetela na Studencu.....	str.14
Dva srebrnomašnika.....	str.16
Spominsko obeležje zamolčanim žrtvam....	str.17
Strokovnjaki svetujejo.....	str.20

Naslednja številka bo predvidoma izšla **29. septembra**. Vaše prispevke pričakujemo do srede, **13. septembra**. Oddate jih lahko na sedežu Občine Moravče osebno, pošljete po pošti ali elektronski pošti. Naslovi so navedeni spodaj v modrem okvirčku.

Novice iz Moravške doline

28. julij 2000, Letnik I, Številka 7/8
Fotografija na naslovnici: Nevenka Marolt

Novice iz Moravške doline je informativno glasilo Občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. • Izhaja predvidoma enkrat mesečno in ga prejema vsa gospodinjstva v občini brezplačno. • Sedež izdajatelja in naslov uredništva: Občina Moravče, Trg svobode 4, 1251 Moravče, telefon 731-035. • Izdajateljski svet: Matjaž Kočar, Janez Cerar, Roman Cerar, Roman Novak, Stanislav Ravnikar. • Začasni uredniki: Bojana Dorič, tel. 731-503 in Milka Novak tel. 731-494, E-pošta moravske.novice@email.si. • Uredniški odbor: Bojana Dorič, Nevenka Marolt, Milka Novak, France Ravnikar. • Lektoriranje: Jana Kovič. • Karikature: Blaž Slapar. • Oblikovanje in priprava za tisk: Andrej Lombar. • Tisk: TČR Delo. • Naklada 1400 izvodov.

Vsi prispevki, ki jih pošljate za objavo, morajo biti lastnoročno podpisani, imeti morajo datum in kraj pisanja, naslov prispevka, zapis avtorja besedila in fotografij. Če pišete v imenu društva, politične stranke, skupine ljudi, opremite dopis z žigom in podpisom odgovorne osebe. Poleg prispevka, če imate le možnost, oddajte tudi zapis na disketi ali ga pošljite po E-pošti. Prispevki naj ne presegajo ene tipkane strani v običajni velikosti pisave. V nasprotnem primeru bomo prisiljeni prispevek zavrniti ali krajšati. Rokopisov ne sprejemamo! Slikovnega in pisnega gradiva ne vračamo!

Spoštovani!

Smo sredi poletja. Večina od vas se odpravlja na dopust. To poletno obdobje pa ni namenjeno samo dopustniškim dnevom, kajti veliko vas mora prav v teh dneh še kako trdo delati.

Prav področje kmetijstva je eno takšnih. Kmetovalci pretekle

tedne, ki so bili izredno vroči in brez padavin, niso sprejemali s takšnim navdušenjem, kot vsi tisti, ki so uživali ob bazenih in na plažah. Tudi našo občino je na področju kmetijstva prizadela močna suša, ki je povzročila veliko škodo, kar je statistično ugotovila tudi posebna komisija. Upajmo, da bo interventni zakon vsaj delno nadomestil veliko škodo tudi našim kmetovalcem. Deževne dni so tako z olajšanjem sprejeli ne le kmetje, ampak tudi vsi vrtničkarji, prav tako pa tudi Javno komunalno podjetje Prodnik, saj je bila tudi vodooskrba na kritičnem nivoju.

Te dni potekajo v okviru občinskega investicijskega proračunskega programa določena dela pri posodabljanju komunalne infrastrukture. Začenjajo se vsa asfalterna dela na pripravljenih cestiščih. Prav tako pa ne bodo mirovala gradbišča, kjer bomo obnavljali in širili naš sistem vodooskrbe. Kljub pomladanski krizi, ko je kazalo, da bo večina del moralo počakati, ker smo bili vezani na odločitev Ministrstva za finance, kdaj nam bo nakazalo svoj del obveznosti pri pokrivanju stroškov izgradnje prizidka k osnovni šoli, vse kaže, da nam bo v celoti uspelo nadoknaditi zamujeno. Seveda pričakujemo vključitev v delo vseh gradbenih odborov po posameznih področjih, tako pri izgradnji cest kot tudi vodovodov. Asfaltno prevleko bodo tako dobile vasi Imenje, Podstran, vse od regionalke pa do priključka na obstoječi asfalt nad pokopališčem, Češnjice, Hrastnik, Zg. in Sp. Prekar, Križate in še nekateri odseki. Začenjamo tudi z zemeljskimi deli na posameznih odsekih cestišč, ki lahko že v prihodnjem letu računajo na asfaltno prevleko. Upamo, da bo v kratkem podpisan tudi sporazum s podjetjem Termit o medsebojnem sodelovanju, ki bo prav tako omogočil posameznim gradbenim odborom začetek pripravljalnih del na določenih vaških cestah, ki pa so prav tako pomembne za lokalni promet.

Občina se torej vrača z vso hitrostjo v svoj razvojni program.

Kdor torej govori o nezaupanju občanov in o »črnih

oblakih» nad občino, le te potrebuje zaradi svojih osebnih interesov ali pa hoče ustvariti občutek utesnjenosti pred vročo politično jesenjo in bližajočimi se volitvami v državni zbor.

Občina se na takšne, ki trgujejo s »črnimi oblaki«, ne more ozirati, kajti razvojnega dela je na pretek. Te dni se zaključuje tudi projekt CRPOV, ki bo služil kot smernica za nadaljnji razvoj in omogočil tako posameznikom kot tudi društvom, podjetjem in občini v celoti, da bodo lahko v prihodnjih letih kandidirali za sredstva posameznih razpisov v okviru CRPOV. Še enkrat velja poudariti, da smo edina občina v Sloveniji, ki ji je uspelo v analizah in pri pripravi programov zajeti celotno občino. To pa predstavlja veliko prednost in celostno vizijo razvoja.

Da pa bi kljub temu v teh poletnih dneh omogočili malo več prostega časa posameznim krajanom, smo javno obravnavo projekta »Stara Rašica« predstavili na obdobje med 15.8. in 15.9. 2000. Gre za projekt ureditve dela neizkoriščenega prostora stare Rašice z okolico.

Vsebinsko temu prostoru je v osnovi že dal Občinski svet Občine Moravče prav tako preko javne obravnave pri sprejemu sprememb družbenega oziroma prostorskega plana. Sedaj pa je na vrsti javna obravnava, ki bo morala dati podrobno obliko in operativna izhodišča za ta prostor. Občina je pridobila vso potrebno dokumentacijo, ki kaže, da to celotno področje ni predmet denacionalizacije, kot trdijo nekateri, ampak je v izključni lasti občine.

V javno obravnavo pa se bodo morali vključiti vsi krajan, ki se jih ta projekt tako ali drugače dotika. Pričakujem sodelovanje vseh sosedov, ki bodo oblikovali svoja stališča, le ta pa bo moral projektant tudi upoštevati. Tudi Zavod za ohranjanje kulturne in naravne dediščine bo prispeval svoj delež. Nazadnje pa bo o dokumentu odločal Občinski svet.

Kot lahko vidite, so in bodo ti poletni meseci še kako polni dela.

Kljub temu pa bi vam rad zaželel nekaj sprostitve in prostega časa.

Matjaž Kočar, župan

Pet minut s svetnikom

JOŽE RAZPOTNIK,

Slovenska ljudska
stranka, član

Občinskega sveta

Občine Moravče

Tik ob tromeji občin

Moravče, Litija in Zagorje, na skrajnem vzhodnem delu v idilični vasi Dol v Gori pri Pečah, živi na urejeni kmetiji Jože s svojo družino. Narava je tu izredno lepa, kar se odraža tudi na ljudeh, ki so delavni in spoštujejo naravo in okolje, ker jo hočejo ohraniti za bodoče rodove.

Jože je po poklicu strojnik težke mehanizacije v kamnolomu Kresnice, kjer dela že več kot trideset let. Istočasno tudi kmetuje nekaj sto metrov pod Geometričnim središčem Slovenije. Kmetijo je prevzel po prezgodnji smrti očeta in jo vestno obdeluje z družino. V politično življenje se je vključil že leta 1973 kot tedanji odbornik, ki je znal delati na komunalnem področju v korist in v dobro soljudi. Sedaj mu teče že drugi mandat svetnika Občine Moravče, v prvem sklicu je bil predsednik Občinskega sveta Občine Moravče. V pogovoru mi je zaupal, da so v prvem mandatu med seboj svetniki bolje sodelovali, saj so znali prisluhniti tudi strankam iz opozicije na enakopravni osnovi. Vseskozi je ohranjal načelo, da naj sogovornik pove svojo misel do konca, nato pa so iskali najboljšo rešitev za čimvečji krog ljudi naše občine. Vedno je upošteval dobronamerna mnenja kogarkoli, če so pripomogla k izboljšavi infrastrukture cele Občine Moravče. Delo občinske uprave z županom na čelu ocenjuje pozitivno, saj se trudijo, da bi naredili čimveč, vendar se ne da nadoknaditi vsega, kar je bilo v preteklosti zamujeno. Zelo je zadovoljen, da so na širšem območju njegovega kraja zgradili vodovod v letih od 1977 do 1979. Gradili so ga s pomočjo delovnih brigad, danes pa bi ga verjetno težko zgradili. Takrat je bil predsednik gradbenega odbora za izgradnjo vodovoda, ki sega tudi preko meja naše občine. V tistih letih je potekala tudi elektrifikacija vasi, saj so imeli pred tem le enofazno električno razsvetljavo. Leta 1980 so napeljali telefon iz pošte Vače, sedaj pa so priključeni na pošto Moravče. Ker živi na meji občine, je razpet med dvema občinama, Moravče in Litija, tako na komunalnem področju kakor tudi kulturnem, saj je član Pevskega zbora Vače že več kot trideset let.

Ob koncu mi je povedal, da mu je posebno žal za vsa delovna mesta, ki so bila ukinjena v Občini Moravče, kot so Rašica in Induplati Peče. Tega se ni dalo preprečiti. Obljublja nam, da se bo še naprej trudil za nadaljni razvoj svoje občine.

Franc Ravnikar

Predstavitev novega Zakona o kmetijstvu v Mengšu

Zakon o kmetijstvu so v Mengšu predstavili minister Ciril Smrkolj, Boris Grabrijan in Igor Hrovatič.

Državni poslanec in bivši župan Občine Mengeš Janez Per je že drugič poskrbel, da je bil novo sprejeti zakon, tokrat Zakon o kmetijstvu, predstavljen občanom, kmetom in vsem tistim ljudem, ki jih novosti na zakonodajnem področju zanimajo.

Razveseljav je podatek, da so se predavanja udeležili tudi številni moravški kmetje in župan, ki jim ni vseeno, kakšna bo njihova vloga na poti v Evropo.

Vsak izmed prisotnih poslušalcev se je po predstavitvi zakona lahko pozanimal o področju, ki ga posebno zanima. Ljudje so postavljali različna vprašanja v zvezi z razvojem podeželja, kako se spoprijeti z dodatnimi dejavnostmi na kmetiji, kako ekološko pridelovati zdravo prehrano. Med poslušalci so bili tudi mladi obrazi podjetnih kmetov, ki bodo kmetovali nekoliko drugače, kot so to počeli njihovi starši.

Zanimalo jih je marsikaj, na vsa vprašanja so dobili odgovore; na nekatera, bolj kompleksna, pa bo odgovor prišel v pisni obliki na domači naslov. Ustvarjati Evropo na domačih tleh je zahtevna naloga, ne samo kmetovalcev, ki s svojim delom skrbijo tudi za urejeno in utrjeno slovensko krajino, ampak vseh nas, ki živimo na tem koščku Zemlje, ki je že devet let samo naš, ki ga svetu in Evropi predstavljamo kot državo Slovenijo.

Spoštujemo in cenimo želje naših prednikov in z razumevanjem in dobro voljo gradimo in cenimo svojo državo, v katero je bil vložen trud po majhnih kapljicah dolga stoletja.

Dodajamo kapljice še naprej na vseh ravneh našega bivanja in sodelovanja med državljani različnih prepričanj in različnih poklicev.

Janez Per, Mengeš

Naš odnos do narave

Le nekaj let nazaj smo po številnih predelih naših gozdov nemočno opazovali divja odlagališča odpadkov. Tu so bili zavrženi avtomobili, posamezni deli le teh, gume, izrabljena bela tehnika, kovinski sodi in druga navlaka. To se je dogajalo predvsem zaradi tega, ker ljudje niso vedeli, kam s to navlako. V Občini Moravče ni bil določen prostor, kjer bi občani lahko to odsluženo navlako odložili, ne da bi jih kdo preganjal. Letos pa so na mesta, kjer smo med lansko akcijo odlagali po gozdu nabrano navlako, občani sami privlekli odslužene avtomobile in drugo kramo. Prejšnja leta so to enostavno odvrgli v gozd. Očitno so čistilne akcije dosegle svoj namen:

1. da očistimo naravo
2. da občane pripravimo do razmišljanja, da so divja odlagališča sramota za sam kraj in tako skušajo sami prispevati k čistejši naravi. Opisani primer to potrjuje. K zmanjšanju onesnaženosti pa prispevajo tudi člani društev, ki odkrijejo nezakonito odlagališče odpadkov in skušajo ugotoviti lastnika te navlake in ga opozorijo. Prav to se je od lanske čistilne akcije do letošnje v nekaj primerih izkazalo za uspešno. Ob letošnji čistilni akciji pa smo naleteli na nekaj večjih divjih odlagališč. Za čiščenje teh odlagališč je potrebna težja mehanizacija, saj ročno tega ni mogoče očistiti. Gre predvsem za avtomobile in njihove rezervne dele, gume, belo tehniko in drugo navlako.

Druga varianta, ki pa z ekološkega stališča ni prav primerna, pa je popolno zasutje z zemljo, sicer se bodo te količine še povečevale. Vprašanje je, kakšno naravo želimo imeti. Seveda je to neizogibno povezano s stroški. Naša dolžnost je, da našim zanamcem prepustimo lepo in čisto naravo. Po tem nas bodo tudi ocenjevali. Vrnimo se nazaj v predvolilno obdobje, ko so nam stranke predstavljale svoj program. V programih vseh strank je tudi skrb za ekologijo. Na vas občinski svetniki pa je, da sledite programu, ki ste ga predstavili pred volitvami.

Franc Kmetič

Ob otvoritvi obnovljenega čebelarskega doma v Zalogu pri Moravčah

Namenimo nekaj besed zgodovini čebelarjenja v našem kraju. Prvi uradni zapisi o organiziranem čebelarjenju segajo v daljno leto 1919, čebelarji so bili takrat združeni v Brdskem okraju. Leta 1946 je bila ustanovljena Čebelarska družina, ki je štela dvanajst članov. V letu 1970 je bilo ustanovljeno Čebelarsko društvo Moravče, istega leta so čebelarji že razvili svoj prapor, ki je bil drugi prapor čebelarjev v Sloveniji.

V tem času je društvo doseglo vrhunec, začele so se porajati ideje o gradnji čebelarskega doma. Da bi zbrali denar, so čebelarji organizirali vsako leto čebelarske "TABORE" v gradu Tuštanj in pod mogočnimi lipami Zaloškega gradu tik nad domom.

Parcela za dom je bila kupljena leta 1980, nato so se pričela pripravljala dela za gradnjo doma.

Dom se je gradil do leta 1990, pri tem so nam pomagali razni sponzorji, če pa je primanjkovalo denarja, so ga člani zbrali med seboj. V tem času je bil gonilna sila takratni predsednik Anton Ravnikar. Za izgradnjo doma so člani žrtvovali več kot tri tisoč delovnih ur. V času izgradnje doma so pomagali tudi že preminuli člani društva. Teh članov je osem in jih bomo hvaležni ohranili v spominu. Tako zagnano delo je rodilo sadove. 24. junija 2000 je bila otvoritev čebelarskega doma v Zalogu pri Moravčah. Sama arhitektura doma se lepo vključuje v naravno idilično okolje doma. Ob otvoritvi so bili povabljeni tudi čebelarji sosednjih društev, in sicer iz Zagorja, Dolskega, Mengša ter Lukovice.

V kulturnem programu so sodelovali: Pihalna godba Moravče, Moški pevski zbor Tine Kos Moravče, glasbeniki Veseljaki, prireditve pa je povezovala Nina Šurbek. Prireditve so se udeležili tudi predstavniki Občine Moravče, Zveze čebelarjev Slovenije in drugi. Da je dom dobil sedanji sijaj, so del sredstev prispevali sponzorji: glavni sponzor je bila Občina Moravče, Arhitektura notranje opreme Leonida Kočar, Termit Moravče, Lesarstvo Dovč, Nissan servis Krulc, Suzuki servis Vesel, Helios Domžale, Pagris d.o.o, Mizarstvo Moravče, Slikopleskarstvo Homšak Zalog, Mlinarstvo Rotar, Napredek Domžale, Mesarstvo Stenko, člani društva s prispevkom po 5.000 SIT ter ostali sponzorji. Ob tej priložnosti se vsem sponzorjem in članom društva lepo zahvaljujemo, saj brez njihove pomoči doma ne bi opremili.

Panji v čebelarskem domu so izredno lepo poslikani s tematiko PANJSKIH KONČNIC. Pri vhodu na dvorišče doma stoji lik lesene čebele v več kot milijonski povečavi, ki jo je ročno izdelal čebelar Dejan Urankar. Ta lik je prava umetniška stvaritev. Moravški čebelarski dom je edini dom v bivši občini Domžale, kar tudi nekaj pove.

Pri našem delu so tudi težave, največja je bolezen čebel, predvsem VAROOA, ENOSEMA, poapnenje zalege, še posebej pa škodujejo čebelam pesticidi, uporabljeni v velikih količinah in ob nepravem času. Delo čebel je nenadomestljivo pri umnem kmetovanju,

opraševanju sadnega drevja in drugih pridelkov, zato je čebela naravni pokazatelj onesnaženosti okolja.

V bodoče bomo morali složno vsi skupaj posvečati veliko več pozornosti čebelam in okolju, če želimo to pridno živalco ohraniti tudi bodočim rodovom. Zato je zelo dobro, da v šoli deluje čebelarski krožek, kjer se mladi čebelarji navajajo, da bodo prevzeli skrb za čebele v prihodnosti.

Naše čebele ne poznajo meja, saj "obdelujejo" štiri krajevne skupnosti, po potrebi tudi več.

Vseh štirinštrideset članov Čebelarske družine Moravče se vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, lepo zahvaljujemo.

Franc Ravnikar

Uporaba tehnološkega jezera v turistične namene!

Tudi letos so se nekateri občani, ribiči in lovci obrnili na Občino Moravče, naj s svojim odlokom prepreči vožnjo z motornimi plovili po Termitovem tehnološkem jezeru. Ker pa ima Občina z zakonom določene pristojnosti za posamezna področja delovanja, stvar ni tako preprosta, kot je morda videti.

Družba Termit Domžale v obratu v Drtiji pri Moravčah namreč pridobiva surovino za kremenčev pesek iz površinskih peskokopov. Tako je v opuščnem površinskem peskokopu nastalo umetno jezero površine cca 10ha z naravnim dotokom vode in je last družbe, ki pa ga uporablja za odlaganje mulja preko tehnološko odpadne vode iz tehnološkega procesa. Na obrobja jezera pa se tudi dovaža jalovina iz separacije, s katero se ureja brežina.

V poletnih časih pa prihaja do nelegalne uporabe jezera za turistične namene. Pri tem se uporabljajo motorna plovila, ki motijo favno s hrupom in smradom. Lastniki plovil še dodatno onesnažujejo okolico, odstranjujejo ali uničujejo opozorilne table in vznemirjajo okoliške kmete s parkiranjem ali celo kampiranjem na okoliških travnikih.

Odgovornost za varnost uporabe tehnološkega jezera izhaja iz upravnega dovoljenja za uporabo omenjenega objekta, ki je sestavni del tehnološkega procesa separiranja peskov.

Dostopne poti so zaprte z zapornicami in celotno območje je z napisi označeno kot industrijski objekt in je zato dostop nezaposlenim prepovedan. Dostop do jezera po okoliških travnatih površinah pa je praktično nemogoče preprečiti.

Predpis s področja izkoriščanja naravnih surovin ne določa, da je potrebno v vsakem primeru preprečiti dostop do jezera. Ograjo se postavi le v primeru, če je voda v jezeru nevarna za zdravje in življenje ljudi in živali, kar pa voda v omenjenem jezeru ni.

Družba ima dogovor z Lovsko družino Moravče in Ribiško družino Bistrica za gojenje malih živali na območju jezera.

Prav tako je bila pred leti že podana zahteva s strani lovcev, ribičev in družbe Termit na Občinski svet Občine Moravče, da Svet sprejme odlok o prepovedi uporabe jezera predvsem za vožnjo z motornimi plovili in kampiranjem.

Namembnost na zasebnem industrijskem objektu je mogoče naknadno določiti za drugo namembnost le s prostorskim predpisom, če se seveda s tem strinja dosedanja uporabnik.

Družba Termit se je dolžna odločiti o tem, ali je potrebno jezero ograditi in ograjo vzdrževati v funkciji ali zagotoviti varnost s prenosom jezera v upravljanje lovcev in ribičev.

F.K.

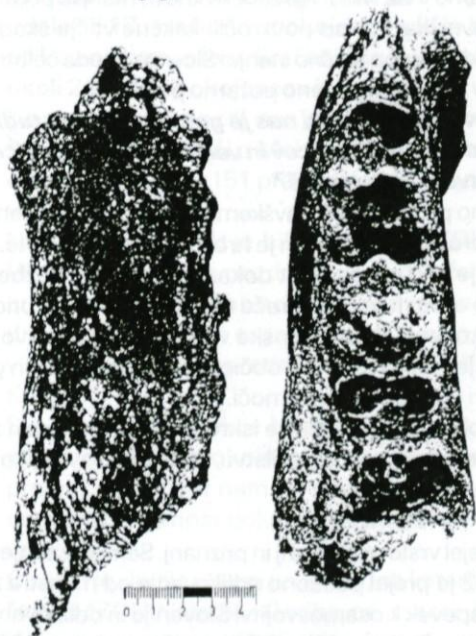
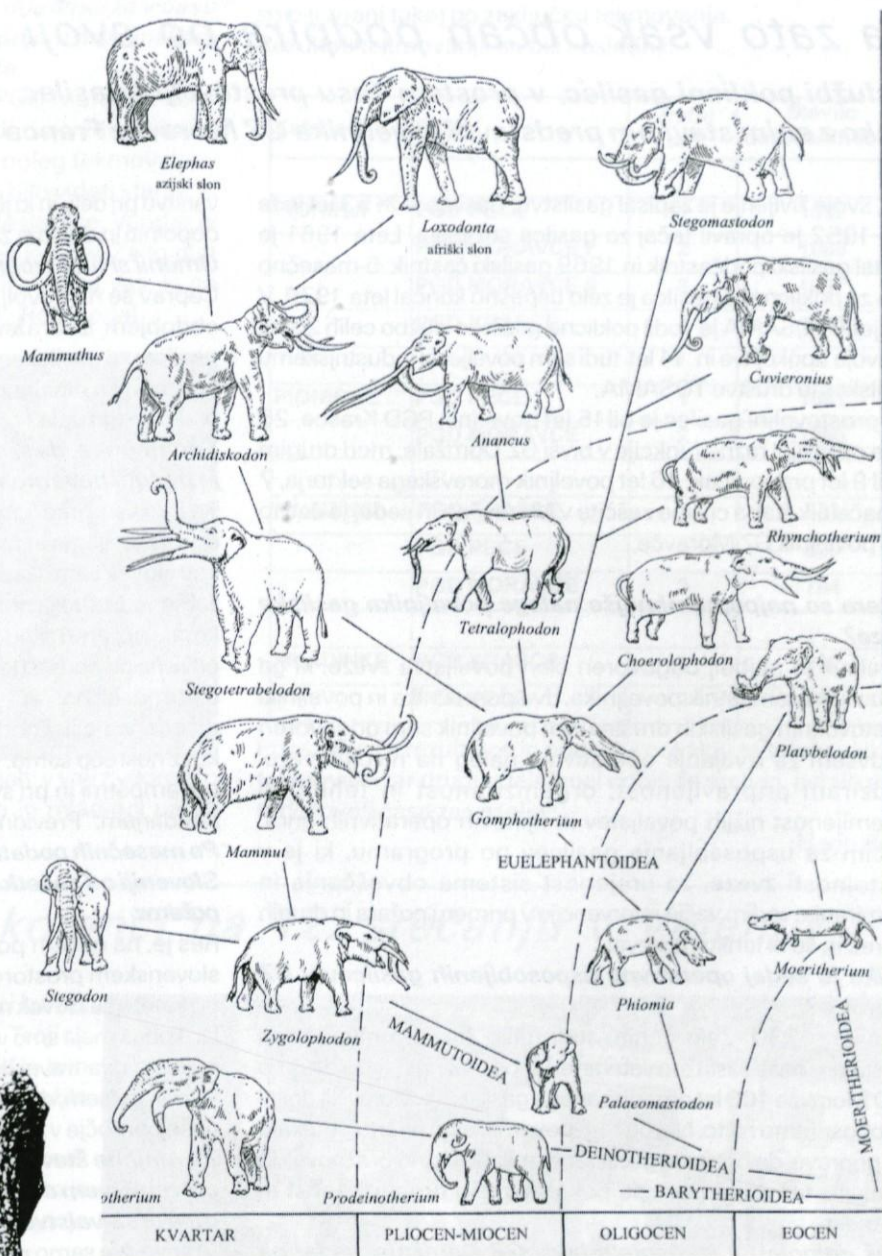
Nova najdba fosilnega trobčarja

Trobčarji (Proboscidea), kamor sodita tudi njuna edina preživela predstavnika afriški in indijski slon, so bili razmeroma uspešna in dokaj raznolika skupina kenozojskih sesalcev. Njihova skupna domovina je Afrika, od koder so se pred okoli 40 milijoni let razširili skoraj po vseh celinah. Določene primitivnejše skupine trobčarjev (Moeritherioidea in Barytherioidea) so kmalu izumrle, druge naprednejše (Deinotherioidea in Mammutoidea) so vztrajale do kvartarja, edino predstavniki skupine Euelephantoidea so preživeli do današnjih dni.

V Sloveniji ni veliko najdb fosilnih trobčarjev. Največ jih je iz skupine Euelephantoidea z ugotovljenimi rodovi *Gomphotherium*, *Tetralophodon*, *Anancus* in *Mammuthus*. Nekoliko manj je najdb iz skupine Mammutoidea z rodovoma *Zygodontophodon* in *Mammuthus*, najmanj pa iz skupine dinoterijev (Deinotherioidea) z rodovoma *Prodeinotherium* in *Deinotherium*.

Vsi ostanki dinoterijev so iz miocensko - pliocenskih skladov Slovenskih goric. Pred prvo svetovno vojno so pri Kapeli našli dva zoba in še enega pri Zgornjih Verjanah malo pred drugo svetovno vojno. Vse zobe so pripisali mlajši in večji vrsti *Deinotherium giganteum*.

Rodoslovno deblo trobčarjev (PROBOSCIDEA)

Del spodnje leve čeljustnice, ki pripada starejšemu in skoraj za polovico manjšemu dinoteriju iz rodu *Prodeinotherium*.

V opuščenem peskokopu v Drtiji pri Moravčah je bil v aprilu tega leta najden v kremenovem debeložrnatem pesku del spodnje leve čeljustnice, ki pripada starejšemu in skoraj za polovico manjšemu dinoteriju iz rodu *Prodeinotherium*. To je prva najdba tega rodu pri nas in hkrati tudi našega najstarejšega trobčarja, ki je pred okoli 15 do 17 milijoni let taval in trobil po Moravski dolini.

Dinoteriji so izumrli rastlinojedi trobčarji, ki so bili podobni današnjim slonom. Imeli so več različno oblikovanih zob, v zgornji čeljustnici so imeli dva predmeljaka in tri meljake, v spodnji čeljustnici pa spredaj za dinoterije značilen navzdol ukrivljen okel (sekalec), dva predmeljaka in tri meljake. Dinoteriji so se pojavili v spodnjem miocenu v Afriki in se kasneje razširili v Evropo in Azijo ter v pliocenu izumrli. Najdalj so se dinoteriji obdržali v Afriki, kjer so pred okoli dvema milijonoma let v pleistocenu dokončno izumrli.

V. M.

Pogovor s poveljnikom GZ Moravče

Z zadovoljstvom ugotavljam, da je gasilstvo v naši občini dobro ocenjeno in ga zato vsak občan podpira po svoji moči

V službi poklicni gasilec, v prostem času prostovoljni gasilec, tako bi lahko z enim stavkom predstavili poveljnika GZ Moravče Franca Bizilja.

Res, svoje življenje je zapisal gasilstvu. Gasilec je že 53 let in že leta 1952 je opravil tečaj za gasilca strojnika. Leta 1961 je postal gasilski podčastnik in 1969 gasilski častnik. 6-mesečno šolo za poklicnega gasilca je zelo uspešno končal leta 1979. V podjetju TOSAMA je vodil poklicno gasilsko službo celih 23 let do svoje upokojitve in 14 let tudi sam poveljeval Industrijskemu gasilskemu društvu TOSAMA.

Kot prostovoljni gasilec je bil 15 let poveljnik PGD Krašče, 25 let je opravljal razne funkcije v bivši GZ Domžale, med drugim je bil 9 let praporščak, 16 let poveljnik moravškega sektorja, 7 let načelnik štaba civilne zaščite v Moravčah in sedaj je četrto leto poveljnik GZ Moravče.

Katere so najpomembnejše naloge poveljnika gasilske zveze?

Poveljnik je najbolj odgovoren član poveljstva zveze, ki ga sestavljajo namestnik poveljnika, dva pomočnika in poveljniki prostovoljnih gasilskih društev. Kot poveljnik sem odgovoren predvsem za izvajanje operativnih nalog na nivoju zveze. Nadziram pripravljenost, organiziranost in tehnično opremljenost nižjih poveljstev in njihovih operativnih enot, skrbim za usposabljanje gasilcev po programu, ki je v pristojnosti zveze, za urejenost sistema obveščanja in alarmiranja, vodim večje intervencije v primeru požara in drugih nesreč in še bi lahko našteval.

Koliko je sedaj operativno usposobljenih gasilcev v GZ Moravče?

Natančno 230. Zelo cenim tudi našo številno mladino in spoštujem naše zaslužne veterane. Letos praznuje naše društvo PGD Moravče 100 let organiziranega gasilstva v Moravški dolini in ponosni smo na to. Naj ob tem povem, da po načrtu potekajo vse priprave, da bomo ta gasilski praznik dostojno praznovali in moravški ter drugi javnosti pokazali našo organiziranost in enotnost.

Imaš dolgoletne izkušnje v bivši GZ Domžale, sedaj pa poveljuješ GZ Moravče od njene ustanovitve naprej. Ali so prostovoljna gasilska društva z odhodom iz GZ Domžale pridobila, izgubila ali je ostalo na istem?

Pridobila. Takoj po nastanku občin so se ustanovila občinska poveljstva in prostovoljna gasilska društva so dobila več pristojnosti in tudi več odgovornosti. Lokalna skupnost je po zakonu dolžna financirati sredstva za požarno varnost in čeprav so ta majhna, se pravično porazdelijo posameznim društvom. Ta še sama nekaj prispevajo in naše enote v zadnjih letih dobro napredujejo tako na področju opremljanja kot izobraževanja. Nabavili smo 18 pozivnikov, 10 sodobnih dihalnih aparatov, večjo količino radijskih postaj, lažje gasilsko vozilo za PGD Velika vas, avgusta letos pa bo PGD Moravče v okviru praznovanja 100. obletnice dobilo novo sodobno kombinirano gasilsko vozilo. Vse to je za našo zvezo kar lep napredek. Nujno pa moramo v naslednjih letih več sredstev nameniti za zaščitno osebno opremo gasilcev, del obstoječe namreč več ne ustreza predpisom o

varstvu pri delu in jo je potrebno dopolniti in deloma zamenjati.

Omenil si tudi izobraževanje.

Čeprav še ne dovolj, pa vendar se je v primerjavi s prejšnjim obdobjem izobraževalo veliko naših gasilcev na tečajih za gasilca, za gasilskega podčastnika, za gasilskega sodnika, za uporabnika dihalnega aparata, udeležujejo pa se tudi tečajev praktičnega dela.

Spomnim se, da si ob neki priliki rekel: »Lepo je biti gasilec, je pa tudi nevarno.«

Res je, vse prepogosto smo priče, ko nam ogenj uničuje in ogroža življenja in premoženje. Zakaj tako? Kar v 80 % je za to kriv človek sam. Gasilci tudi za preventivno veliko storimo, toda žal še vedno velja pregovor: Kdor navodila gasilcev ne spoštuje, kmalu požarno škodo ocenjuje. Naša učinkovita pomoč je zelo odvisna od pomoči krajanov, od njihovega takojšnjega sporočila o požaru ali nesreči, od sodelovanja z gasilci, da jih ne ovirajo pri intervenciji. Zgodi se, da imamo včasih z gledalci več dela, kot z nesrečo samo. Gasilci se pogosto srečujemo z različnimi nevarnostmi in pri svojem delu moramo biti previdni. Vedno poudarjam: "Previdnost ni strahopetnost!"

Po mesečnih podatkih, ki jih objavlja revija Gasilec, je bilo v Sloveniji od začetka januarja letos do konca maja že 1140 požarov.

Res je, na našem področju število požarov pada, v celotnem slovenskem prostoru pa narašča. Vse več je požarov v naravi, do katere se človek mačehovsko obnaša in narava se maščuje. Do konca maja smo v GZ Moravče zabeležili le tri manjše požare, od tega dva travniška, ki niso povzročili kakšne večje škode. Zelo vesel sem, da imamo takšno stanje. Sicer pa spada celotno naše območje v srednje ogroženo požarno področje.

Za majhne število požarov pri nas je gotovo zasluga tudi v preventivnem delovanju gasilcev in velikem deležu gasilcev med prebivalstvom. Se strinjaš?

Gotovo. Ne samo pri nas na Moravškem, ampak v celi Sloveniji je gasilstvo dobro organizirano in je hrbtenica naše zaščite. V vseh obdobjih je bilo mnogokrat dokazano, da se naložbe v gasilstvo dobro obrestujejo. Nesreča nikoli ne počiva in pride vedno nepričakovano skozi stranska vrata. Z zadovoljstvom ugotavljam, da je gasilstvo v naši občini dobro ocenjeno in ga zato vsak občan podpira po svoji moči.

To priliko bi izkoristil še za to, da se iskreno zahvalim vsem za moralno in materialno pomoč gasilstvu, občinskim svetnikom in županu pa za razumevanje.

V slogi je moč – NA POMOČ!

Franc Bizilj je prejel vrsto odlikovanj in priznanj. Samo v zadnjem desetletju: 1992 je prejel posebno odlikovanje od ministra za obrambo za prispevek k osamosvojitvi Slovenije in odlikovanje Republiškega štaba Civilne zaščite. GZ Slovenije mu je leta 1998 podelila Priznanje za posebne zasluge, lani pa je prejel Plaketo občine Moravče za 50 letno delo na področju zaščite in reševanja.

Bogo Brvar

Mladinsko in pionirsko tekmovanje GZ Moravče

Učenci in dijaki že uživajo zaslužene počitnice. Ker pa gasilci nikoli ne počivajo, so pionirji in mladinci že v času počitnic, 1. julija letos, sodelovali na letošnjem mladinskem in pionirskem tekmovanju GZ Moravče.

Tekmovanje, ki ga je skrbno pripravilo PGD Moravče, se je začelo ob treh popoldan pri gasilskem domu v Moravčah v pravem tekmovalnem vzdušju, ki so ga poleg tekmovalcev ustvarili tudi navijači. Še posebno lepo je bilo videti starše, ki so prišli gledat in vzpodbujat svoje mlade gasilce. Vendar je že običajno tako, da vse ne more biti lepo in prav. Za to plat sta letos poskrbeli PGD Vrhpolje in PGD Velika vas, ki na tekmovanje nista pripeljali nobene ekipe. Res škoda!

Pionirke in pionirji so tekmovali v dveh vajah: v vaji z vedrovko in v štafeti s prenosom vode, mladinke in mladinci pa so dvakrat tekmovali v vaji z ovirami.

Tekmovanje je trajalo dobri 2 uri, vsi podatki o doseženih časih in negativnih točkah so bili takoj obdelani z računalniškim programom, tokrat prvič s programom GAS2000, ki je nastal pod okriljem GZ Slovenije in ga uporabljajo za vodenje evidenc v večini gasilskih organizacij v Sloveniji. Rezultati tekmovanja so bili znani takoj po zaključku tekmovanja. Rezultati tekmovanja so bili naslednji:

Kategorija	Ekipa	Vrstni red	Število doseženih točk
PIONIRJI	PGD PEČE	1	1092
	PGD MORAVČE I	2	1089
	PGD MORAVČE II	3	1087
	PGD KRAŠČE	4	1086
PIONIRKE	PGD PEČE	1	1091
	PGD MORAVČE	2	1086
MLADINCI	PGD KRAŠČE	1	851
	PGD PEČE	2	829
	PGD MORAVČE	3	784
MLADINKE	PGD KRAŠČE	1	837
	PGD PEČE	2	794

Po razglasitvi rezultatov in podelitvi pokalov so tekmovalke in tekmovalci ter drugi udeleženci dobili še malico, ostalo pa je tudi dovolj časa za veselje.

Bogo Brvar

Moravški upokojenci na 12. srečanju v Velenju

V četrtek, 29. junija, smo se upokojenci iz Peč, Moravč, Vrhpolj in Zaloga pod Sv. Trojico udeležili 12. srečanja upokojencev, ki je bilo ob Velenjskem jezeru. Srečanja se je udeležilo okoli 20.000 upokojencev iz vse države.

Ko smo prispeli na cilj, nas je najprej pozdravil župan Velenja, Srečko Meh. Predstavil nam je občino, ki šteje 24.151 prebivalcev, in življenje v njej.

Naslednji govornik je bil predsednik ZDUS, Vinko Gobec, ki je pozdravil vse udeležence srečanja, še posebno pa predstavnike družbeno političnih organizacij in Slovenske vlade, ki jih je vodil predsednik države, Milan Kučan.

Slavnostni govornik je bil Milan Kučan, ki je poudaril, da je pokojninska reforma velik projekt. Zagotovil nam je, da bo zagotavljal ustrezno urejenost pokojnin in drugih pravic upokojencev.

Govoru je sledil kulturni program, na katerem so nastopali MPZ MZDU Velenje, Godba na pihala Premogovnika Velenje, recitatorja Dolfe Lipnik in Anica Meza, mladi harmonikarski zborček iz Raven pri Šoštanju, Mešani mladinski zbor Velenje, pevke iz Stare vasi, Knovski

Skupinska fotografija ob krajšem postanku na Trati na križišču treh občin: Moravče, Zagorje in Litija.

Štrajharji in ansambel Saleški fantje.

Po končanem programu je bilo prijateljsko srečanje, kjer ni manjkalo jedače in pijače. Domov smo se vrnili polni lepih vtisov. Želimo si, da bi preko leta organizirali več izletov po naši lepi deželi Sloveniji.

Jaže Novak

Za živahen utrip življenja v domu

Dom upokojujencev Domžale je dom, v katerem preživlja svojo tretjo in celo četrto življenjsko obdobje precejšnje število Moravčanov, ki so na svojo pripadnost rodnemu kraju zelo ponosni.

Kako žive svoj vsakdan, kako si žele ohranjati stike s svojim domačim okoljem tudi sedaj, ko zaradi bolezni, nemočne starosti ali drugih socialnih ovir ne morejo več živeti v njem? Za dnevno oskrbo in nego, za medicinsko pomoč in zdravje, za fizikalno rehabilitacijo in okupacijsko ter funkcionalno delovno terapijo je v domu ustrezno poskrbljeno. Bivalni pogoji so ugodni, v domu je 58 enoposteljnih sob, 33 dvoposteljnih in 12 troposteljnih sob, vsaka soba ima svoj balkon. V tem poletnem času so na balkonskih ograjah cvetoče rože, ki so mnogim stanovalkam in stanovalcem v veselje. Dnevni prostori vključujejo priročne čajne kuhinje za individualno pripravo manjših priboljškov, zlasti kave, čaja in kompotov. V dnevni prostorih je dovolj prostora za druženje, za ogled različnih programov, za vsakodnevno jutranjo telovadbo, za hojo, za bralno uro, za pevsko vajo zborčka Spominčice, za skupno molitev, za občasne sestanke stanovalcev z delavci in vodstvom doma. Mnogi stanovalci radi posede v avli doma ali pred vhodom, kjer opazujejo mimoidoče ali pričakujejo

mlad v Ljubljani Moste – Polje. Na tem srečanju je dobil priznanje za svojo glasbeno spremljavo in sceno. Običajno enkrat letno izide številka domskega glasila Utrinki, v katerega pišejo tako stanovalci kot delavci doma in tudi tisti, ki tako ali drugače poznajo ali sodelujejo v dogajanju v domu.

Vsi si želimo kvalitetnejšega življenja v domu, tako stanovalci kot delavci doma, pa tudi vsi tisti, ki občasno prihajajo v dom na obisk k svojcem ali znancem. Živahen utrip tega življenja pa je odvisen od nas vseh. Zato združimo svoje moči in prisluhnimo drug drugemu.

Vladka Brumen

Z mladimi planinci smo bili na Jančah

Lepa sončna sobota, 17. junija, je prišla kot naročena, da se podamo na naš načrtovani pohod na Janče. Mentorica Marija se je tako odločila skupaj s starši, ki so se pridružili svojim otrokom, da obiščejo ta lep vrh v Zasavju. Rad sem se jim pridružil. Z avtomobili smo se podali na pot do Jevnice. Tu so nas čakali tudi ostali udeleženci pohoda, ki so že pred nami prispeli na štartno mesto. Kolona dvajsetih pohodnikov je zagrizla po stezici strmo navzgor. Malo nezaupljivo sem se oziral na našega najmlajšega, komaj triletnega pohodnika Andreja, kako bo zmogel ne ravno lahko pot. Zvedavo je pogledoval okoli sebe, pa kar vztrajno korakal. Pravi junak!

Hitro smo spešili navzgor preko planote in skozi gozdove. Blaž je našel tik ob poti lepega gobana in ga seveda s ponosom dal v varstvo očetu. Privoščili smo si kratek počitek, pojedli skrbno pripravljen zalogaj, popili sok in že smo krenili naprej. Ob poti so nas vabile zrele češnje. Otroška radovednost pa je tudi velika, saj jih zanima marsikaj. Vrh vzpetine zagledamo zvonik cerkvice na Jančah in že se bližamo planinskemu domu. Ob domu je lepo igrišče za otroke in malčki ga veselo uporabijo. Sledi obvezno žigosanje dnevnikov, malica, nato pa veselo rajanje. Čas kar hitro mineva. Treba se je podati na pot nazaj v dolino. Prepričan sem, da bo pohod ostal otrokom v lepem spominu, pa tudi starši so bili zadovoljni, saj so preživeli lep dan s svojimi malčki.

Marijan Gril

svoje obiske. V avli je zelo »oblegan« avtomat za pripravo različnih napitkov. V poletnih mesecih je priljubljeno zbirališče terasa doma s senčniki in sprehajalne potke okrog doma, kjer je, zlasti v tem vročem poletju, zelo dobrodošla hladna senca pod drevesi. Ob lepem vremenu poteka jutranja telovadba na dvoriščni terasi, enkrat na teden je na terasi družabno in tekmovalno dopoldne s pogostitvijo in mnogimi razvedrilnimi tekmovanji z nagradami. Stanovalci se radi pomerijo v različnih sposobnostih, v preverjanju spomina, poznavanju narodnih in umetnih pesmi, v prirejenem kegljanju, metanju žoge v koš in v podobnih veščinah. Prijetno razpoloženje lepo zaključijo sladkanje s sadno kupo, sladoledom ali ledeno kavo.

V domu radi gostujejo različni nastopajoči poustvarjalci in vsi tisti, ki lahko predstavijo svoje delovanje stanovalcem doma. V dom prihajajo s svojimi programi otroci iz različnih otroških vrtcev in osnovnih šol, prihajajo pa tudi pevke in pevci Društva upokojujencev iz Moravč pod vodstvom Alojza Štefana, ki s seboj prinesejo pozdrave iz domačega kraja tudi stanovalcem, ki so jim novice iz Moravč vedno dobrodošle. Zato se njihovega nastopa vedno veselijo. Tudi stanovalci doma prepevajo in igrajo v zboru Spominčice. Zbor se je uspešno predstavil na letošnji pevski prireditvi Kdor poje rad, ostane

Planinski tabor Krstenica 2000

Po vseh pripravih je le prišlo tisto ponedeljkovo jutro v začetku julija, ko smo se odpravili na planinski tabor.

Nabralo se je ogromno paketov s hrano, opremo in kup nahrbtnikov. Ko smo vse to uspeli spraviti v avto in kombije, so nas šoferji popeljali proti Bohinju, skozi Staro Fužino na planino Blato. Tam nas je dohitelo čudo na štirih kolesih – star vojaški džip, ki mu je bilo treba nadeti vse štiri verige, da je lahko popeljal na planino vso našo kramo. Kaj hitro je zmanjkalo prostora, pa smo imeli še večino nahrbtnikov v rokah. Iznajdljivi šofer vzame dolgo vrv in prične vezati nahrbtnike na streho, kar oddahnili smo si, ko smo ostali praznih rok, džip pa se je pognal v strmino obložen kot za kako alpinistično odpravo v Himalajo.

Po dobri uri in pol nas je na planini Krstenici (1650 m) pričakal gospodar Tone. Malo smo si oddahnili, nato pa nam je razkazal sirarno in druge pastirske stanove, kjer smo si uredili ležišča. Največ zanimanja je bilo za »Vilo Prepih«, tako da smo kar težko porazdelili ležišča višje kategorije.

Med tem se je naša kuharica Lidija že trudila s prvim obrokom, čeprav ne bi bil tako profesionalno pripravljen, bi verjetno z istim apetitom planili nanj.

Po krajšem počitku, ko so se dobrote nekoliko ulegle, je že sledila prva tura – na Krsteniški Stog (1877 m). Pot se je vila po obronkih planine, s pogledom na Spodnje Bohinjske gore, pa na drugi strani na dolino Voj. Velo polje ter vrhove nad njimi. Prebijali smo se skozi ruševje, med skalami opazovali gorsko cvetje, pokazale so se nam prve planike, ..., še malo plezanja in že smo bili na vrhu. Pogled naprej na Jezerski Stog je bil enkraten, vendar nas je ruševje in močno razčlenjen greben odvrnil od nadaljevanja ture.

Nazaj grede smo se šli gozdarje, obloženi z vejami in drvami smo se vračali na planino. Kar takoj smo dobili v roke primerno orodje za pripravo drv, ...

Zanimivo je bilo opazovati večerno molžo. Naporno opravilo sedaj olajša molzni stroj in elektrika iz sončnih celic. Kljub temu pa so imeli trije pastirčki kar dosti dela z živino in mlekom, gospa Cilka pa s kontrolo nad molžo.

Naslednji dan smo se namenili proti Debelemu vrhu (2390 m) in Ogradom (2087 m), po dobre pol ure hoje smo prišli na planino Jezerca. Od nekdanje planine je ostalo le vodno zajetje, korita za napajanje in skromni ostanki lesenih stanov, ... Poti naprej proti Lazovškemu prevalu smo le težko sledili. Poti v teh fužinskih hribih, kjer se veselo zarašča trava, so v glavnem nemarkirane in jih obiskujejo le redki planinci. Po več poizkusih smo se le prebili na Lazovski preval (1966 m), misel na vzpon na Debeli vrh smo opustili, ker smo se na poti preveč zamudili, napovedane pa so bile popoldanske nevihte. Mahnili smo jo proti Ogradom, vendar so nas že na sedlu dobile prve kaplje. Padla je odločitev – sestop. Že v bližini planine Jezerca nas je ujela ploha. Upali smo, da bomo do dežja že s ture, z vrhom v žepu, toda ob enajstih dežja še res nismo pričakovali. Po plohi se je spet pokazalo sonce, tako je popoldne minilo v pripravljanju kresa. Vsako leto trebijo planino, da se preveč ne zaraste, tako da je bilo vejevja na pretek. S kurjenjem pa vseeno ni bilo nič, vreme se je začelo spreminjati, začelo je kar močno pihati.

V sredo smo se odpravili proti Triglavskemu pogorju. Na planini Jezerca smo krenili proti Jezerskemu prevalu. Ves čas nas je spremljala megla. S prevala smo za dobrih 20 minut skočili na

Prevalski Stog (2040 m), ki s te strani pokaže bolj prijazno plat. Razveselile so nas planike, ki so bile na gosto posejane pod vrhom. Še posnetek in nazaj na preval. Spuščali smo se na planino pod Mišelj vrhom in nato korakali čez Malo polje proti Vodnikovemu domu. Megle so se dvignile, sonce pa ta dan ni imelo svoje moči. Pri Vodnikovem domu smo se oddahnili in okrepčali, pa naprej ... Na Konjskem sedlu smo bili kar hitro, naprej proti Kredarici pa se je pot kar vlekla in vlekla, a je le šlo.

V četrtek zgodaj zjutraj smo se na Kredarici še okrepčali. Zunaj smo se razdelili v naveze, si pripravili samovarovanje in naskočili Triglav. Megla nam je preprečevala strah pred steno in globino. Od klina do klina, od pletenice do pletenice, ..., vsi udeleženci tabora, z najmlajšo 8-letno Emo, smo osvojili vrh. Pogled v meglo, Aljažev stolp, krst, skupinska slika, žig v dnevnik in nazaj dol proti koči Planika. Najtežja preizkušnja je bila za nami, pred nami pa še nekaj ur do Krstenice. Popoldne se je vreme izboljšalo in nam na poti odprlo pogled na prehojeno pot, na okoliške vrhove in na sam Triglav. Še pot čez Jezerski preval in Jezerca pa smo bili nazaj na Krstenici. Po dobrem kosilu in počitku je bil napor zvečer že pozabljen, sledilo je kresovanje.

V petek smo izkoristili prekrasen dan za turo na Ograde. Spremljale so nas preproge cvetja in krasni razgledi vse naokrog. Tudi sonce nas je lepo grelo, kar pa smo nekateri občutili šele zvečer. Z vrha je sledil spust po severnem grebenu na Lazovski preval, večina udeležencev je tu doživela svoj plezalni krst. Nekateri smo si privoščili še skok na Debeli vrh, ostali pa so krenili proti Krstenici. Popoldne smo izvedli malo literarno delavnico, da so nekatera doživetja, občutki in želje lahko privrele na dan. Nato pa so potekale ponovne priprave na kresovanje in peko jabolok, kar se je zavleklo v noč.

Ploha naslednje jutro nam je hotela preprečiti odhod v dolino, vendar smo le uspeli priti dokaj suhi v dolino oziroma na planino Blato, kjer sta nas že čakala Radoš in Janez. Za nami je nekaj prelepih dni bivanja v naravi, druženja s prijatelji in doživljanja vsega lepega. Na svidenje prihodnje leto na planinskem taboru!

L. L.

Mladi karateisti iz Moravč navdušili gledalce

V petek, 16. junija, je Karate šola DYNAMICA organizirala v telovadnici Osnovne šole Trzin turnir v shotokan karateju – imenovan »TRZIN 2000«.

Tekmovalci so s svojimi kvalitetnimi nastopi prikazali veliko znanja. Njihove samozavestne nastope je vseskozi prevečala pozitivna energija. Tekmovanje je bilo sestavljeno s prikazom kat – to so nekakšni posredniki, v katerem so shranjene vse informacije o karate tehniki in borbi ter nastopom v dogovorjeni borbi – »jiju ippon kumiteju«, kjer napadalec napada s poljubno tehniko z v naprej dogovorjeni del telesa. Tu je potrebno vključevanje borbenega duha v učinkovito uporabo osnovne tehnike in povezovanje blokade in protinapada.

V katah so najprej nastopili mlajši učenci – 8. in 7. kyu, kjer je osvojil:

1. mesto: Peter BUDJA – Trzin
2. mesto: Dejan BUDJA – Trzin
3. mesto: Nejc LAVRINC – Moravče

V drugi kategoriji so nastopili učenci – beli in rumeni pasovi, kjer so bili najboljši:

1. mesto: Edvard LAVRIČ – Brdo
2. mesto: Žiga SKOK – Trzin
3. mesto: Gašper SKOK – Trzin

Zadnji so v katah nastopili starejši učenci – 4. in 3. kyu, kjer so med samimi dobrimi karateisti osvojili najvišja mesta:

1. mesto: Haris ODOBAŠIČ – Kamnik
2. mesto: Blaž RUPNIK – Kamnik
3. mesto: Klemen KONJAR – Brdo

V drugem delu turnirja so učenci tekmovali v dogovorjeni borbi – kumiteju. Tu so bili najboljši:

Mlajši učenci – 8. kyu:

1. mesto: Nejc LAVRINC – Moravče
2. mesto: Žiga DOSTAL – Moravče
3. mesto: Rok HROVATIN – Trzin

Učenci – beli in rumeni pasovi:

1. mesto: Gašper SKOK – Trzin
2. mesto: Jan ČEŠNJEVAR – Brdo
3. mesto: Žiga SKOK – Trzin

Učenci – 4. in 3. kyu:

1. mesto: Haris ODOBAŠIČ – Kamnik
2. mesto: Mark DOJČINOVIČ – Kamnik
3. mesto: Matej NARAT – Brdo

Mladi karateisti so s svojimi nastopi dokazali, da jim tekmovalna pomenijo samoumevi sestavni del športnega treniranja in da je to tista končna pot do cilja, na kateri preverjajo svoje delo, zmogljivosti in se primerjajo s tekmeci. Šport je preprosto potrebno vzljubiti, uživati v gibanju, se ob njem sprostiti in navduševati.

Vesna Gorjan

ŠAH

Kljub poletni vročini člani šahovske sekcije pri Športnem društvu Termit Moravče ne mirujejo. Predvsem sta aktivna Alojz Cerar in Janez Grčar, ki se neumorno udeležujeta turnirjev skoraj po vsej Sloveniji.

Tako je Cerar na turnirju ob prazniku Občine Izlake osvojil 3. mesto s 6 točkami iz devetih kol, Grčar pa 6. mesto z enakim številom točk. Zmagovalec podobnega turnirja v Moravčah, Jurič, je bil šele 13. s 4,5 točk. Zato pa je Cerar odlično odigral odprto klubsko prvenstvo ŠD Zagorje, kjer je iz enajstih kol osvojil kar 10,5 točk in seveda prepričljivo zmagal. Grčar je osvojil 11. mesto.

Na turnirju ob prazniku Občine Trzin je zmagal domžalski veteran Vavpetič, Cerar je osvojil 4., Grčar pa 5. mesto, oba s 5 točkami iz sedmih kol. Na mesečnih turnirjih v Žalcu je v maju in juniju Cerar osvojil 7. in 14., Grčar pa 24. in 18. mesto. Grčar je sodeloval tudi na turnirju ob dnevu državnosti v Ravnah na Koroškem, kjer je v zelo močni konkurenci osvojil 26. mesto med 44 tekmovalci.

V dopisnem šahu sta še vedno zelo aktivna Stane in Štefan Korošec, ki trenutno igrata kar nekaj domačih in mednarodnih turnirjev. Štefan Korošec je dosegel svoji prvi dve zmagi za državno reprezentanco v dvoboju proti Švedski, kjer Slovenija

trenutno vodi s 17,5 proti 10,5. V kvalifikacijah za VI. evropsko prvenstvo pa je Stane Korošec premagal Šveda Baekstroema, kar je sicer edini poraz za trenutno vodilno Švedsko, remiziral pa s Turkom Dikmenom, Islandcem Kristjanssonom in mednarodnim mojstrom Lynnom, sicer že petkratnim državnim prvakom Irske in Severne Irske, ki pa tokrat brani barve Anglije. Slovenija je v tem tekmovalstvu neke sredi lestvice.

Na drugem ekipnem državnem prvenstvu pa trenutno vodi ekipa iz Grosuplja, za katero igrata tudi Štefan in Stane Korošec, s 15,5 točkami iz 18 partij. Na drugem mestu je trenutno ekipa Maribora, tretji pa so Zagorjani. Branilci naslova, Domžalčani, so zaenkrat na petem mestu.

Bliža se 3. september, ko bo v Moravčah potekal II. mednarodni šahovski turnir »Moravče 2000«. Premiera je lani izredno uspela, saj je bil turnir tako po množičnosti kakor tudi po kakovosti eden najmočnejših v Sloveniji. Pogrešali smo le večjo udeležbo domačih tekmovalcev, ki so se verjetno ustrašili močne konkurence. Zato že sedaj vabim vse ljubitelje šaha iz Moravške doline, da se turnirja udeležijo, saj je to res lepa priložnost za merjenje moči s kvalitetnimi igralci, predvsem pa seveda za nabiranje izkušenj.

Stane Korošec

Otvoritev Grajskih kulturnih večerov 2000 z opero Seviljski brivec

Letošnjo že sedmo sezono Grajskih večerov smo pričeli z opero G. Rossinija Seviljski brivec v izvedbi pevcev Akademije za glasbo iz Ljubljane in gostov, ki so nam s svojim nastopom pripravili lep večer in pravo glasbeno in igralsko presenečenje. Zasedba vlog je bila sledeča: v vlogi Rozine se je predstavila Mateja Stražar, grof Almarino je bil Jože Oblak, v vlogi Figara je nastopil Peter Pirnat, don Bartola je uprizoril Zoran Potočan, Bazilij je bil Alfonz Kodrič, v vlogi služkinje Berte je nastopila Adriana Debeljak, vodjo straže je predstavil Silvo Škvorč. Glasbeno vodstvo je bilo v rokah prof. Milivoja Šurbka, opero je režiral Marjan Breznik, klavirsko spremljavo pa je izvedel Vladimir Mlinarič.

Opera Seviljski brivec velja za eno izmed najpopularnejših del, ki tudi ta večer ni razočarala poslušalcev. Pevci so s svojimi svežimi pevskimi glasovi in kreativnim odrskim igranjem spretno odvijali vsebino zgodbe vse od posameznih arijami duetov do končnega seksteta. Poslušalci so bili navdušeni nad predstavo, zato so nastopajoče nagradili z dolgim aplavzom.

Zaradi slabega vremena je bila opera izvedena v Kulturnem domu v Moravčah. Vsi nastopajoči so bili zadovoljni z akustiko dvorane, kar priča, da je dvorana primerna tudi za tovrstne glasbene predstave.

Marjeta GERKŠIČ

Drugi letošnji grajski kulturni večer

V okviru že kar tradicionalnih Grajskih kulturnih večerov v atriju gradu Tuštanj je 2. julija izzvenel še en zanimiv koncertni večer, posvečen glasbi Johanna Sebastiana Bacha. Letošnje leto mineva v znamenju 250. obletnice smrti tega nenadomestljivega genija svojega časa.

uglasbil tekst v čast Kristusovi materi Mariji), s katerim je skladatelj napovedal vse svoje kasnejše velike vokalno – instrumentalne stvaritve klasične glasbe, je koncertni večer dosegel vrh. Že omenjenim interpretom so se pridružili pevski solisti ter **Slovenski komorni orkester**. Svečani uvodni takti

Slovenski komorni zbor je pod vodstvom dirigenta **Mirka Cudermana** uvodoma izvedel dva Bachova moteta: **Der Geist hilft unsrer Schwachheit auf** (Prav tako duh podpira našo slabost) ter **Singet dem Herrn ein neues Lied** (Pojte gospodu novo pesem). V skladateljevem obsežnem opusu najdemo le šest primerkov tovrstnih skladb. Mojstrski kompozicijski zasnovi, prepletanju polifonije in homofonije, vzdušju veselja in bliskovitosti, igri koloratur in cantilene, kjer se spajata dva svetova, krščanstvo in protestantizem, se je zbor s svojo tenkočutno poustvaritvijo dobro približal. Nekoliko je bil le okrnjen zven zbora, to je pač tako, kadar zbor poje pod milim nebom.

Z veličastnim vokalno – instrumentalnim delom **Magnificat** (Bach je bil le eden izmed tistih velikih skladateljev, ki je

trobent in timpan so napovedali slavnostno vzdušje, ki je v petglasnem polifonem zboru z besedami **Magnificat anima mea Dominum** (Moja duša poveljuje Gospodu) zazvenelo v vsej svoji polnosti in skozi celotno skladbo ni pojenjalo. Zborovski deli so se dopolnjevali s solističnimi točkami in arijami. Tu je bilo bogastvo Bachovih glasbenih idej in domislic še izraziteje, neprecenljiv občutek instrumentalnih barvnih kombinacij pa se je stopnjeval in stapljal s pevskimi barvnimi kombinacijami v dobro uglasenem in interpretacijsko usklajenem pevskem kvartetu: **Mateja Arnež**, **Mirjam Kalin** (kljub bolezni, kar dokazuje odlično pevsko tehniko!), **Marjan Trček** in **Zoran Potočan**.

S svojim obiskom koncerta sta nas razveselila tudi g.nadškof in metropolit dr. Franc Rode in direktor Zagrebške opere in priznani dirigent g. Kranjčan. Ob koncu koncerta je bilo pripravljeno

presenečenje z Moravško godbo, ki je slavljencu dr. Mirku Cudermanu pod njegovo taktirko zaigrala Odo radosti, ob prirejeni vokalni spremljavi Slovenskega komornega zbora in zbora Consorcium musicum.

Do zadnjega sedeža napolnjen atrij gradu Tuštanj navaja na dejstvo, da so tovrstni glasbeno – pevski grajski večeri še kako dobrodošla in dragocena pridobitev v slovenskem koncertnem prostoru, zato "Pojte Gospodu in hvalite ga zaradi njegovih mogočnih del!"

Naslednji koncert bo na sporedu v soboto, 2.septembra, ob 20.30 uri z nastopom **Irene Barr** in **Marjana Trčka**. Ne zamudite tudi tega večera ob poslušanju prijetnih glasbenih stvaritev.

Marjeta GERKŠIČ

Planinska roža zacvetela na Studencu

Od leta 1949 se je na Studencu v režiji bratov Stražar zvrstilo okrog šestdeset različnih predstav domačega kulturnega društva. Ob razmišljanju, kakšno delo bi pritegnilo čim več gledalcev in bi bilo primerno za Poletno gledališče na Studencu, se je porodila ideja o opereti Radovana Gobca Planinska roža.

Tako je režiser predstave Alojz Stražar po pogovoru z dirigentom dr. Mirkom Cudermanom začel pridobivati sodelavce za novo predstavo. Na tiskovni konferenci je povedal, da nikogar ni bilo treba prositi dvakrat, ker so se vsi naprošeni takoj z veseljem odzvali povabilu. Tudi profesionalni pevci, ki skoraj zastoj nastopajo v predstavi.

V opereti sodeluje okrog 130 nastopajočih. Orkester Domžale-Kamnik pod vodstvom dr. Mirka Cudermana se je kljub neprofesionalnosti izvrstno ujel z vokalnimi solisti in združenimi zbori iz Domžal in okolice. Le-te so posamično pripravljali zborovodje zborov, medtem ko je združene zборе, med njimi je tudi Komorni zbor Limbar, vodil dirigent Karel Leskovec. V vlogi Planinske rože (Katrice) ali slavne igralka Katje Silvane nastopa sopranistka Pija Brodnik, ki je navdušena nad zagnanostjo vseh sodelujočih. Zanj je bil najtrši oreh govorjeni del besedila, saj ni navajena nastopati kot igralka, vendar je s pomočjo režiserja tudi ta del dobro izvedla. V glavnih moških vlogah so zapeli in zaigrali: tenorist Marjan Trček, baritoni Jože Vidic, Marko Kobal, Zoran Potočan in Primož Krt.

Domači igralci so se predvsem izkazali kot dobri planšarji, ki so po kmečko robato opravili z mestnimi škrici in jih z golimi rokami odstranili s kraja vasovanja in zapeljevanja Planinske rože ali Katrice, ki je v resnici slavna igralka Katja Silvana. Le-ta išče mir v gorskem svetu, kjer raste planinska roža, ki je prisposoba za odmaknjeno in nedosegljivo lepoto, hkrati pa tudi simbol umetnikovega ustvarjalnega snovanja. Ob poslušanju Katrice se skladatelju porodi ideja za novo opereto, ki jo ob povratku v dolino želijo uprizoriti na odru. V glavni vlogi naj bi nastopila slavna Katja Silvana, ki pa jo ob prihodu v gledališče zamenjajo z novo režiserjevo služkinjo. Ljubosumna režiserjeva žena, bivša amaterska igralka, omedli, ko izve, kdo je v resnici njena nesojena služkinja, na katero je zaradi njene lepote že ob prihodu ljubosumna in jo še pred nastopom službe odslovi. Vse nesporazum pa je zakuhal ekonom ali vzdrževalec v gledališču. V vlogi omejenega gledališkega uslužbenca, kateremu ne bi nikoli prisodili, da zna tudi lepo peti, je odlično nastopil Primož Krt.

V zaključni ariji operete se vendar izkaže prava Katja Silvana in njeni soigralci oz. pevci in ob podpori številnega zbora mogočno zazveni Planinska roža, ki nam potem še dolgo po predstavi odmeva v ušesih in marsikdo jo še nekaj časa požvižgava ali poje ob vsakdanjih opravilih.

V slovenskem prostoru opereta nima posebno vidnega mesta, veliko bolj je cenjena v nemško govorečem svetu, kjer velja za

„privzdignjeno“ zvrst. Zaradi svoje lahkotnosti, igrivosti in ljudskega humorja nedvomno sodi v poletno gledališče, kamor zahaja poleg zahtevnejšega gledališkega občinstva tudi preprostejši gledalec, ki ne mara globokoumnega razmišljanja, ampak želi predvsem bogato pašo za oči. In prav to je značilno za vsakoletno kostumografijo (Nada Slatnar) in sceno, ki prikazuje to, kar sliši uho, kot pravi izdelovalec scene Jože Napotnik. Velik oder na prostem vsekakor dopušča večje scensko razkošje in lahko gledalca prestavi celo v visoki gorski svet.

Premiero in tudi nekatere druge predstave, je nekoliko motil dež, ki je neusmiljeno razbijal po plastični strehi, zato smo bili gledalci prikrajšani za del besedila. Kljub vsemu pa lahko rečemo, da velja čestitati Kulturnemu društvu Mirana Jarca Škocjan, režiserju in vsem njegovim sodelavcem za uspešno izvedbo tako obsežnega projekta, ki je bil podprt tudi z moravškimi glasovi.

Milka Novak

Moravški zlati značkarji

Bili smo v Benetkah. Odšli smo zgodaj zjutraj in se vrnili pozno zvečer. Vsi, ki smo osem let pridno tekmovali za bralno značko, smo se letos, po zaslugi naše knjižničarke Mojiceje Podgoršek (hvala pa seveda tudi županu Matjažu Kočarju), namesto na vsakoletno gledališko predstavo, odpravili kar v Padovo in Benetke.

V Padovi smo si ogledali cerkev sv. Antona Padovanskega in zapravljali na šušarskem sejmu. V Benetkah pa smo se najprej popeljali z vodnim taksijem - vaporettom - do Markovega trga, si ogledali mestne znamenitosti, se popeljali s pravo beneško gondolo, po dolgem in počez prečesali beneške ulice, se prepričali, ali so big meki v Benetkah prav tako big kot pri nas in se Bogu zahvaljevali za lepo vreme. Mojiceja ni težila, šofer pa tudi ne.

Naši vtisi:

Anže S. – Benetke sem si sicer predstavljal drugače, a sem bil navdušen. Izlet ocenjujem s čisto 10.

Anja K. – Izlet je bil super. Najboljša je bila vožnja z gondolo in vodnim taksijem.

Špela L. – Videla sem veliko zanimivih in lepih stvari. Super!

Nives M. – Italijani so zelo prijazni in odprti

Nejc V. – Vse OK.

Meta N. – Bilo je full OK. Zabavno in poučno.

Polona M. – Benetke so nekaj posebnega, pa tudi Padova je lepo mesto. Italijani so prijazni in nasmejani.

Sandra U. – V Benetkah je bilo zakon. Zelo super izlet.

Ana M. – Izlet mi je bil zelo všeč. Vožnja z gondolo pa je nepozabna.

Ana S. – Doživela sem izredno zanimiv izlet. Navdušile so me mogočne zgradbe in beneške ulice. Upam, da se bom še kdaj vrnila v to romantično mesto.

Simon V. – Izlet je bil res odličen. Mesto na kolih je nekaj posebnega, še posebej pa vožnja z gondolo.

Urška M. – Imeli smo se zelo lepo. Videli smo čudovite stvari in se popeljali na nepozabno vožnjo z gondolo po

Limbar na Baragovem dnevu v Trebnjem in zaključek letošnje bogate sezone

Trideseti dan meseca junija letošnjega leta se je Komorni zbor Limbar odpravil v Trebnje, kjer je sodeloval na akademiji ob Baragovem dnevu.

Trebnje je neločljivo povezano z imenom slavnega rojaka in svetniškega kandidata misijonarja škofa Friderika Barage, ki je bil tukaj domačin. V njegov spomin krajani vsako leto prirejajo sklop prireditev. V prvem delu prijetne akademije, ki je pomenila uvod v večdnevno praznovanje, so sodelovali učenci glasbene šole, ki so na svojih

knjižničarko v Benetkah

beneških kanalih.

Maja R. – Trg sv. Marka je veličasten, beneške ulice pa zelo zanimive. S knjižničarko Mojicejo in ostalimi osmošolci smo preživeli prijetne urice.

Kot ste opazili, smo bili najbolj navdušeni nad vožnjo z vaporettom in gondolo, izlet pa nam bo vsem ostal v zelo lepem spominu.

Hvala!

Vsi zgoraj videni

instrumentih izvajali zahtevna dela tujih avtorjev. V nadaljevanju je spregovoril predstojnik Oddelka za bibliografijo Znanstvenega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, ki je predstavil obstoječo bibliografijo o Frideriku Baragi. V sistemu Cobiss je evidentiranih okoli sto del, ki se ukvarjajo z Baragom, od njegovih življenjepisov različnih avtorjev do strokovnih člankov o njegovem delu, a seznam še zdaleč ni popoln. V zadnjem delu je nastopil Komorni zbor Limbar pod vodstvom Elizabete Kunavar. Ubrani glasovi in neverjetna akustika prireditvenega prostora so poslušalce prepričali o kvaliteti zbora, saj so po končani prireditvi zahtevali dodatek. Po uradnem delu so se navzoči domačini, člani Komornega zbora Limbar in člani Baragovega odbora, ki je bil ustanovljen pri KID Limbar lansko leto, zadržali ob pogovoru ter izmenjali izkušnje o pripravi in izvedbi Baragovih dni v Moravčah in Trebnjem, saj nas povezuje spomin na Barago. Člani in sodelavci KID Limbar smo se v soboto, 8. julija, zbrali na pikniku, da bi v veselem vzdušju zaključili sezono 1999/2000. Kljub dežju, ki je neusmiljeno lil, smo se prisotni v prijetnem klepetu veselili pozno v noč. Za boljše razpoloženje so poskrbeli fantje in moške, ki so kljub razmočenemu terenu, zmanjšani vidljivosti in hladnemu tušu uprizorili napeto igro odbojke. Barbara in Marjan sta pripravila razburljivo tombolo s praktičnimi dobroti, ki so jih sodelujoči lahko še povečali, seveda, če so znali odgovoriti na kar težka vprašanja o preteklem delu KID Limbar. Sodelujoči so odgovore seveda poznali, posebno so se izkazali najmlajši, saj so odgovore vzklikali v en glas. Za gurmanski del piknika je poskrbel kuhar Drago s svojo družino, tako da nam mraz ni prišel do živega. Sedaj so na vrsti počitnice. Kljub temu pevci Komornega zbora Limbar sodelujemo pri opereti Planinska roža na Studencu. Jeseni pa se bomo z veseljem pripravljali na tradicionalne in nove Limbarjeve projekte.

SIMON KUŠAR

Dva srebrnomašnika

Na praznik apostolov Petra in Pavla škofje posvetijo diakone v mašnike. Pred petindvajsetimi leti sta bila med novomašniki tudi sedanjí moravški župnik Viktor Primožič in ljubljanski bolniški župnik Miro Šlibar, ki je doma iz Moravč. Oba jubilaranta sta zahvalno srebrno mašo darovala v slavnostno okrašeni moravški župnijski cerkvi.

V četrtek, 29. junija, ko godujeta apostola Peter in Pavel, se je zvečer pri maši zbralo precej župljanov in nekaj bližnjih sorodnikov in prijateljev gospoda župnika. V pridigi se je slavljeneц spominjal mnogih lepih trenutkov, ki jih je preživel z nami v devetnajstih letih službovanja v Moravčah. Bilo je tudi mnogo grenkega, predvsem takrat, ko je gledal ljudi, ki trpijo, čeprav bi lahko živeli bolj srečno. Kot duhovnik je čutil nemoč, da bi jim pomagal. Včasih so vse besede zaman in človek je za mnoge težke stvari v življenju kriv tudi sam.

Ob koncu sv. maše smo se verniki z besedo in darili zahvalili srebrnomašniku, ki je najbolj ustvarjalna leta svojega življenja preživel prav v naši župniji. Z mladostno zagnanostjo in izkušnjami zrelih let je izpeljal obnovo župnijske cerkve in mnoga dela na podružnicah, k temu zahtevnemu in dragemu delu pa je znal pritegniti tudi župljane. Ob vsej skrbi za lepoto naših svetišč in drugih spomenikov pa ne zanemarija dušnopastirskega dela, temveč se nenehno trudi za lepe obrede in bogato duhovno življenje župnije. Samo da župljani tega velikokrat ne znamo prav ceniti in poudarjamo predvsem to, kar nas moti. Mašni strežniki so svojemu pastirju v znak zahvale podarili lepo pastirsko (ali planinsko) palico, ki naj mu bo v pomoč pri vzgojnem delu. Župnikovi najožji sodelavci so tudi cerkveni pevci, ki so mu poleg prisrčnega voščila podarili še lep mašni plašč. Člani gibanja Vera in luč pa so se svojemu duhovnemu spremljevalcu zahvalili z izvirnimi verzi ter mu izročili svoj simbol - svečo.

Pesmi in čestitke pod mlajem pred cerkvijo, seveda ob drobnem pecivu in tekočih zadevah, smeh in sproščeni pogovori so nas zadržali še precej časa v preprostem, vendar lepem praznovanju.

V nedeljo popoldne, 2. julija, je bil slavljeneц gospod Miro Šlibar. Pred oltarjem ga je v imenu župnije pozdravila Ida Kušar. Pri slovesni sv. maši je somaševalo več duhovnikov, ki izhajajo iz Moravč, slovenski rojak iz Argentine - gospod Vrečar, slavnostni pridigar pa je bil bivši župnik - gospod Jože Mrvar. Orisal je duhovniško pot srebrnomašnika, še posebej njegovo sedanjo službo bolniškega duhovnika. Ob koncu sv. maše, v kateri se je spomnil tudi umrlih staršev in brata, so mu

sorodniki, prijatelji s Primorske in duhovniki izročili spominska darila, vsi pa smo mu stisnili roko v zahvalo, saj smo mnogi že bili deležni njegovih opogumljajočih besed v času bolezni in zdravljenja v bolnišnici.

Tudi ta slovesnost, ki so jo polepšale še narodne noše, se je nadaljevala pred cerkvijo v prijetni družbi. Izkazale so se tudi gospodinje, zato so nam mladi strežniki postregli s sladkimi dobrotami, ki smo jih lahko tudi dobro zalili.

Obema slavljencema želimo, da bi še naprej vztrajala na tej poti ter tako zavzeto in skrbno opravljala svojo službo, kot sta jo do sedaj. Žal je ta pomembna in potrebna služba ljubezni in darovanja za druge velikokrat tudi opljuvana in premalo spoštovana.

Milka Novak

Na Limbarski Gori je bila 11. junija blagoslovljena kapelica, ki je last Andreja Urankarja.

Bojana Dorič

Spominsko obeležje zamolčnim žrtvam

Že kar nekaj časa se v Moravčah postavlja vprašanje, kdaj se bo postavilo obeležje zamolčanim žrtvam, kot se je to v glavnem že izvedlo v sosednjih občinah. S tem namenom smo že pred leti ustanovili odbor. Doslej smo izvedli popis nam znanih žrtev, poleg tega pa smo arhitektu naročili izdelavo osnutka načrta spominskega obeležja in zanj poiskali primerno lokacijo. V majski številki Moravških novic je bil predstavljen osnutek spominskega obeležja zamolčanim žrtvam komunistične revolucije in nacističnega nasilja Moravske doline.

V soglasju s komisijo za postavitve spomenika žrtvam II. svetovne vojne in povojnih pobojev, ki jo je imenoval župan, objavljamo v tej številki seznam vseh do sedaj znanih žrtev. Ker obstaja možnost, da nismo v popisu uspeli zajeti vseh žrtev, vas prosimo, da nam sporočite podatke o žrtvah, ki niso navedene na seznamu, niso pa zabeležene niti na spomenikih NOB. Podatke lahko sporočite Ivanu Dragarju na tel. 7232 - 010 ali Mihi Klopčiču na tel. 7231 - 696. Zaradi časovne stiske vas prosimo, da to sporočite čimprej.

Odbor za postavitve spominskega obeležja

Spisek zamolčanih žrtev komunistične revolucije in nacističnega nasilja na področju Moravske doline

ŽUPNIJA MORAVČE

ČEŠNJICE

PRIMEK	IME	DATUM ROJSTVA	DATUM SMRTI
GRILJ	Anton	* 06. 05. 1920	+ 18. 09. 1942
GRILJ	Franc	* 19. 01. 1925	+ 17. 09. 1942
GRILJ	Janez ml.	* 14. 05. 1917	+ 17. 11. 1942
GRILJ	Janez st.	* 30. 03. 1892	+ 19. 09. 1942
KOS	Ivan	* 23. 10. 1919	+ 1945
VESEL	Ciril	* 03. 02. 1925	+ 27. 09. 1944

DEŠEN

ROTAR	Franc	* 27. 11. 1876	+ 1943
ZUPANČIČ	Franc	* 02. 04. 1912	+ 1945
ZUPANČIČ	Avguštin	* 30. 12. 1918	+ 1943 (44)

DOLE PRI KRAŠCAH

PERGAR	Anton	* 25. 04. 1926	+ 08. 03. 1945
--------	-------	----------------	----------------

DRTIJA

BRINOVEC	Alojzij	* 17. 06. 1897	+ 1943
MAJCE	Franc	* 07. 01. 1882	+ 01. 10. 1944
POLŠAK	Gena	ni podatka	+ 1942
POLŠAK	Gustelj	ni podatka	+ 1942
UČAKAR	Janez	* 24. 12. 1919	+ 1945

DVORJE

KLOPČIČ	Franc	* 08. 06. 1920	+ 16. 07. 1945
KLOPČIČ	Janez	* 21. 05. 1917	+ 16. 07. 1945

GABRJE

ŠKRABANJA	Ignacij	* 29. 07. 1922	+ 23. 03. 1944
ŠKRABANJA	Janez	* 18. 09. 1917	+ 11. 02. 1945
ŠKRABANJA	Valentin	* 05. 01. 1911	+ 18. 04. 1945

GORICA

BISTAN	Anton	* 01. 09. 1924	+ 1945
BISTAN	Janez	* 01. 09. 1924	+ 05. 05. 1943
CERAR	Anton	* 19. 05. 1901	+ 24. 12. 1946
DRAGAR	Jože	* 15. 02. 1909	+ 1945
KRAŠEVEC	Franc	* 30. 12. 1917	+ 1944
KRAŠEVEC	Janez	* 25. 11. 1922	+ 1945
KRAŠEVEC	Valentin	* 13. 02. 1925	+ 01. 05. 1943
KUNAVAR	Anton	* 23. 06. 1915	+ 10. 05. 1946
ZALAZNIK	Janez	* 28. 11. 1920	+ 31. 01. 1945

HRASTJE

LAVRIČ	Ignacij	* 15. 06. 1924	+ 25. 05. 1945
--------	---------	----------------	----------------

HRIB NAD RIBČAMI

KOKALJ	Ivan	* 19. 06. 1926	+ 1945
--------	------	----------------	--------

IMENJE

NOVAK	Franc	* 29. 01. 1925	+ 20. 08. 1944
NOVAK	Miha	* 10. 06. 1926	+ 1945

KOVAČIJA

POVIRK	Stanko	* 02. 09. 1920	+ 1942
--------	--------	----------------	--------

KRAŠČE

BERGANT	Ivan	* 26. 06. 1905	+ 16. 07. 1942
BERGANT	Štefan	* 19. 12. 1908	+ 1945
BIRK	Franc	* 16. 11. 1906	+ 1945
GRILJ	Ivan	* 16. 11. 1924	+ 17. 03. 1944
ROGLIČ	Franc	* 10. 06. 1914	+ 31. 10. 1943

LIMBARSKA GORA

MRAK	Magdalena	* 18. 07. 1875	+ 1943
SINOL	Marija	* 22. 05. 1889	+ 1943
OREHEK	Ferdinand	* 12. 07. 1908	+ 1942
TOMAN	Pavla	* 24. 02. 1926	+ 1943
TOMAN	Jakob	* 19. 06. 1920	+ 10. 08. 1945

MORAVČE

JANČAR	Martin	* 12. 10. 1908	+ 1945
JAVORŠEK	Ivan	* 29. 02. 1919	+ 12. 11. 1944
KLOPČIČ	Avgust	* 13. 11. 1912	+ 07. 07. 1943
KLOPČIČ	Rudolf	* 17. 12. 1913	+ 22. 06. 1943
MAJDIČ	Ignac	* 27. 07. 1915	+ 1944
PODBEVŠEK	Janez	* 06. 05. 1907	+ 1943
ŠLIBAR	Franc	* 14. 12. 1920	+ 1943
ŠLIBAR	Stane	* 25. 04. 1922	+ 1943
VREČAR	Izidor	* 24. 04. 1925	+ 1945
VREČAR	Viktor	* 16. 07. 1926	+ 1944

MOŠENIK

KLOPČIČ	Stane	* 15. 11. 1907	+ 1945
KOBILŠEK	Karol Franc	* 29. 08. 1914	+ 1945
PAVLIČ	Anton	* 28. 04. 1909	+ 1943

NEGASTRN

KOČJANČIČ	Ignac	* 03. 08. 1892	+ 1943
KOCJANČIČ	Janez	* 02. 04. 1888	+ 1943
MAJDIČ	Fortunat	* 1905	+ 25. 08. 1942
MAJDIČ	Valentin	* 05. 02. 1904	+ 29. 03. 1943
REBOLJ	Alojz	* 15. 07. 1919	+ 12. 05. 1945
REBOLJ	Vincenc	* 20. 01. 1924	+ 1945

PODSTRAN

KOPRIVŠEK	Janez	* 02. 10. 1891	+ 18. 07. 1942
KOPRIVŠEK	Rudolf	* 17. 06. 1924	+ ?? 12. 1942
US	Mavric	* 29. 08. 1921	+ 1945

PRIKRNICA

JERIN	Janez	* 13. 08. 1914	+ 1945
KOPAČ	Mavricij	* 30. 08. 1922	+ 16. 07. 1945
NOVAK	Vinko	* 25. 07. 1913	+ 1945
RAVNIKAR	Martin	* 12. 11. 1908	+ 1945

SELCE

KRULC	Stanislav	* 21. 10. 1921	+ 1945
KRULC	Viktor	* 04. 09. 1919	+ 1945

STRAŽA

KOS	Maksimiljan	* 11. 10. 1922	+ 14. 04. 1944
-----	-------------	----------------	----------------

VINJE

AVBELJ	Ciril	* 05. 07. 1923	+ 02. 07. 1945
CERAR	Ignacij	* 22. 07. 1930	+ 02. 09. 1944
CERAR	Janez ml.	* 29. 01. 1919	+ 26. 02. 1943
CERAR	Janez st.	* 04. 09. 1887	+ 09. 03. 1943
PERGAR	Janez	* 27. 11. 1896	+ 09. 08. 1944

ZALOG

VEHOVEC	Valentin	* 14. 12. 1926	+ 1944
---------	----------	----------------	--------

ZG. KOSEZE

BARLIČ	Marija	* 21. 08. 1880	+ 11. 07. 1942
--------	--------	----------------	----------------

Strokovnjaki svetujejo. Ne zatiskajmo oči pred problemi, ki postajajo tudi naši.

Previsoka cena ponosa

Eden glavnih krivcev pri tragediji odvisnosti je vsekakor ponos. Prav ta ovira in zavlakuje z aktivnostmi tako dolgo, dokler včasih ni prepozno.

Prav ponos je tisti, ki pravi, da se to lahko zgodi drugemu, mojemu otroku, v naši družini pa nikoli. Prav ponos nam nenehno govori, da moj otrok nikoli ne bo podlegel čarom droge, da se njemu kaj takega nikoli ne more zgoditi, preprosto zato ne, ker je boljši. To pa je nevaren proces, ki ne obeta ničesar dobrega.

Preprosto dejstvo je, da smo starši zaljubljeni v svoje otroke, da jim verjamemo, da nočemo videti niti si priznati, da je pri nas lahko kaj narobe. Veliko let smo poslušali, brali in gledali grozljive in zastrašujoče zgodbe o nevarnostih in pojavih drog, tako da nismo več sposobni ukrepati razumsko, ampak zgolj čustveno. Naša reakcija je prepolna čustvenega naboja, tako da ne zmoremo več razumne presoje, kaj šele ukrepanja. Borimo se z občutki sramu, skrbi nas, kaj si bodo drugi mislili ali rekli in kako bo mladostnikovo vedenje ogrozilo vse tisto, za kar smo si dolga leta prizadevali, kar smo si s trdom pridobili.

Še najmanj pa se ukvarjamo s tem, kako bi svojemu otroku najbolje pomagali.

Ta globoka čustva dejansko preprosto vodijo starše, da zakrivajo oči pred resnico, ki dovolj jasno in nazorno kaže na probleme zasvojenosti. Lahko vidimo in prepoznamo vse znake in imamo dovolj znanja, da jih znamo pravilno razložiti, pa še vedno nočemo priznati, na kaj kažejo.

Ta kritičen trenutek je tako pomemben, da je potrebno znova in znova opozarjati. Če se tega ne zavedamo ali nočemo zavedati, je vsako drugo početje brez pomena in ne vodi k želenemu cilju, ampak starše in sorodnike tako omrtviči, da niso sposobni ničesar spremeniti, nekateri tako dolgo, dokler ni prepozno.

Morda si mislite: "Da, vse to je mogoče. V nekaterih primerih je to tudi normalna reakcija. Toda jaz nisem tak. Znam se soočiti z resnico, pa naj še tako boli, tudi takrat, ko gre za mojega otroka." Hvala Bogu, če je res tako.

Vendar iz lastne izkušnje vam lahko povem, kako smo globoko čustveno povezani s svojimi otroki in kako smo težko objektivni, ko gre za njihove vsakdanje težave pri odraščanju. Koliko preglavic in nerazumevanja nam povzroča mladostniško obnašanje. Veliko težje je biti objektivni, ko se nenadoma soočamo z nečim tako strašnim, kot je odvisnost od mamil. Strokovnjaki iz prakse ugotavljajo, da je lahko naš odnos do otroka še tako normalen in na dobrih družinskih temeljih z veliko pogovora, topline, razumevanja in spoštovanja, pa še vedno obstaja velika možnost, da se bomo slepili, da se pri nas ne dogaja nič nenavadnega. Pomembno je, da se zavedamo tudi te možnosti ter se iskreno vprašamo in nato pošteno odgovorimo, ali sem res tako objektivni, kot mislim

in kot bi moral biti. Pri svojem delu sem spoznal socialnega delavca, ki se je z odvisnostjo in problemi srečeval poklicno, na delovnem mestu. Ko pa se je omenjeni problem pojavil tudi pri njem doma, je prišel do spoznanja, da je odvisnost preprosto prehud šok, da bi ga obvladal, zato je poiskal strokovno pomoč pri drugih. Šele drugi so mu uspeli dokazati in pokazati, kako si je domišljjal, kako se je prepričeval, kako si je lagal. Šel je celo tako daleč, da je obtoževal druge. Zgubljal je čas in energijo z nepomembnimi stvarmi, dokler ni bil prisiljen sprejeti odvisnost. Sam priznava, da se je s takimi in podobnimi problemi vsakodnevno srečeval, mnogim je znal pomagati, mnoge usmerjal na pravo pot.

Precej običajen je primer popustljivih staršev, ki zadnji v soseski izvedo, da ima njihov otrok težave z mamili. Popuščajo mu do te mere, da se niti ne vprašajo, kaj se dogaja, kje so razlogi takšnega obnašanja. Ne opazijo, da jim zmanjkuje denar, ne zavedajo se, da izginjajo nekateri dragoceni predmeti. Preden se soočijo z realnostjo, so že ob imetje in otroka. Včasih še potem, ko je otrok v zaporu, zanikajo in

iščejo odgovornost pri drugih. Izgibajo se soočanju s problemom, toda ne zaradi pomankanja zanimanja, ne zaradi tega, ker so slabi starši, ampak preprosto niso sposobni sprejeti problema, zato ga zavračajo, odrivajo, potiskajo in iščejo različna opravičila in razloge,... Lahko rečemo, da družina "pozna" problem, vendar ga ne more priznati.

Neka mati je že dolgo opažala izrazito drugačno in spremenjeno vedenje svojega sina: šolski uspeh se je poslabšal, prenehal se je zanimati za dejavnosti, ki so mu prej veliko pomenile. Spremenil je zunanji videz, življenjske navade, odnos do sorodnikov,... V njegovi sobi je opazila tudi neke čudne tabletko. Večkrat je bil videti omamljen, skoraj nezavesten.

„Kaj je narobe s tabo?“

„Nič, samo utrujen sem,“ je bil odgovor. Večkrat ga je odpeljala tudi v šolo, čeprav je prej vedno hodil sam in peš.

V vzratnem ogledalu ga je videla, kako

sploh ni vstopil v šolsko poslopje, ampak se je obrnil in odšel neznano kam. Kljub temu je nadaljevala z vožnjo in odšla v službo. Zaradi prepogostih izostankov se je razredničarka posvetovala s psihologinjo in socialno delavko. Mamo so poklicali na pogovor. Na vprašanje, zakaj se ni obrnila, ko je videla, da fant ni vstopil v šolo, je odgovorila, da je morala v službo. Pravi razlog je bil v tem, da je bilo z njenim sinom resno nekaj narobe. Ta primer nazorno ponazori, kaj se v resnici dogaja. Zasvojenost udari po naših najglobljih strahovih in posledica tega je, da hitro postavimo mentalne pregrade razumevanju in dožemanju, ko se problem pojavi v naši družini.

(nadaljevanje v prihodnji številki)

Zvone Horvat Žnidaršič

MARJETA MANDAR, Blaž Slapar, rotiring, 1998

Strokovnjaki svetujejo: *NADOMESTNA GRADNJA*

Ob svojem delu moram večkrat ljudem dopovedovati, kaj je dejansko nadomestna gradnja. Mnogi si predstavljajo to kot neko možnost lažje in ceneje priti do dovoljenja za gradnjo, vendar to ni tako. Nadomestna gradnja ni lažja niti cenejša, saj običajno stari objekti nimajo prave komunalne opreme ali pa je zelo pomanjkljiva.

Nadomestna gradnja je pravica graditi nov objekt (enake namembnosti) za enako uporabo zaradi različnih razlogov.

Največkrat je to gradnja novega nadomestnega objekta zaradi tega, ker je obstoječi dotrajan do takšne mere, da ne služi več svojemu namenu ali pa je na takšnem mestu, da nikakor ne sodi več tja.

Drugi razlog je lahko nerentabilno obnavljanje in če se človek odloči za gradnjo, želi imeti sodoben in praktičen objekt, kot se v današnjem času spodobi.

Včasih je nadomestna gradnja nujna, da se lahko zgradi na istem mestu nekaj pomembnejšega, kot na primer avtocesta. Mnogi menijo, da je nadomestna gradnja možna samo na isti parceli. Tudi to ni sodobno, ker ima višji pomen - nekaj nadomeščati, tako vsaj jaz mislim. Nadomeščati naj bi vedno imelo višji cilj, kar obvezno pomeni tudi boljše od prejšnjega.

Višji cilj pa so lepši in boljši izkoristki za delo in življenje, ki pa niso vezani na tisto lokacijo, ker so morda na nekem drugem koncu ali celo na drugem mestu mnogo koristnejši.

Kjer planirajo, v naših krajih je tega manj, imajo vedno neke vizije boljšega izkoristka prostora, tam bi morali predvideti tudi takšne možnosti, da se nek objekt prenese v povsem drugačno okolje, ki bo zagotavljalo optimalni izkoristek.

Pri vsem tem pa se je potrebno zavedati, da je stari objekt brezkompromisno potrebno zaščititi za tisto namembnost, za katero je bila dana pravica nadomestne gradnje, to je največkrat rušenje, odstranitev, ki se danes vedno pozablja.

Nekateri si predstavljajo, da je možna nadomestna gradnja na parceli, ki je le v katastru zarisana kot gradbena, v resnici pa je

nepozidana, ker je objekt z nje že zdavnaj izginil, ker ni imel življenjskih pogojev in celo geometer je pozabil uvesti pravo kulturo v skladu z zakonskim predpisom, da je neko funkcionalno zemljišče k objektu samo tako dolgo, dokler ta objekt obstoja, potem pa ne več.

V svetu je ta pojem drugačen. Na primer v Kanadi. Ko starši umrejo, si mladi nasledniki omislijo nov nadomestni objekt, ki ga pripeljejo na kraj s posebnim transporterjem, sestavijo na licu mesta v nekaj dneh in že je vseljiv, stari objekt pa odpeljejo na odpad. To so predvsem montažne hiše, ki so narejene tako, da jih je dejansko v kratkem času mogoče postaviti in že uporabljati. Papirji se dobe hitro in vse je bolj enostavno. Hiše se menjajo kot obleka, vse je standardizirano. Če obstoja pipa, vtikač in cev za kanalizacijo, se lahko dogovorite za datum dovoza in postanete lastnik lične stanovanjske hiše. Za to je seveda treba imeti denar oz. kredit. Pri nas se s težavo ta način nadomestne gradnje uveljavlja zaradi birokratskih postopkov, ki so mnogo predolgi.

Nekaj, v čemer se razlikujemo od naprednih držav, je dejstvo, da pri nas gradimo za večno. Mi betoniramo, zidamo in pokrijemo za večno in plačujemo večno. Vedno računamo na otroke, ki na koncu niti ne želijo bivati v tako zastarelem objektu in na stara leta se »garača« tolčeta po glavi, zakaj sta delala tako bajto, ki jo morata sama vzdrževati in v njej samevata. Takšna je realnost, lahko se še tako zanašate na potomce. Ti cenijo to šele po vaši smrti, a ne vsi. Še nekaj je značilno za naše ljudi. Če človek ni mogel kupiti ali dobiti stanovanja, se je odločil za samogradnjo. To se je dogajalo in težko se je tega odvaditi. To bo počasi nemogoče. Cene naraščajo, plače se ne dvigajo in denarja bo zmanjkalo za finalizacijo. Dovoljenje bo zelo drago in postopek dolgotrajen, komunalna oprema bo vedno zahtevnejša in dražja. Na koncu bomo zopet le kajzarji kot so bili naši predniki, saj si takšnih gradov kot prej nihče ne bo mogel več privoščiti, čeprav bo to nadomestna gradnja.

Arhitekt Ivo KRANJČA-0660

Predlogi za nasvete o varčevanju z energijo

Agencija Republike Slovenije za učinkovito rabo energije svetuje:

8. Če je vaš stari kotel za ogrevanje precej izrabljen, ima slab izkoristek in je predimenzioniran, se odločite za zamenjavo s sodobnim.

9. Bodite pozorni, da ne boste zastirali ogreval, še posebej na njihovi spodnji in zgornji strani ter da pred ogrevala ne boste namestili pohištva. To namreč onemogoča razširjanje toplote.

10. Doma se topleje oblecite! Pri znižanju temperature zraka v prostorih za 1 stopinjo, je poraba energije za ogrevanje manjša do 6%.

11. Dnevno sobo ogrejte do 20 stopinj, medtem ko naj bo spalnica nekoliko hladnejša, okoli 18 stopinj. Različne temperature v prostorih nudijo boljše ugodje in hkrati prihranek energije.

12. Stanovanje prezračujte tako, da v vsakem prostoru po trikrat na dan zaprete ventil na radiatorju in za nekaj minut na stečaj odprete okno.

13. Vsak večer na oknih namestite nočno zaščito – zavese in polkna (zunanje rolete).

14. Člane svoje družine navadite, da bodo izključili TV in radio, ko jih ne gledajo oz. poslušajo.

15. Spreminjajte svoje življenjske navade; med posameznimi opravili, kot so recimo pomivanje posode, umivanje itd., zapirajte vodo.

16. Odvadite se pripravljati sendvič pri odprtih vratih hladilnika.

17. Perite vedno šele, ko imate poln pralni stroj, drugače izberite program za pranje manjše količine perila ali pa ga operite kar na roko.

18. Opuščajte predpranje, saj zaradi splošno spremenjenih higienskih navad pogosteje perete.

19. Perilo pred sušenjem dobro odcedite s centrifugo.

20. Perila ne osušite povsem do konca, temveč le toliko, da je primerno za likanje.

21. Vrata pečice ne odpirajte po nepotrebem, saj s tem znižujete temperaturo v pečici in povečujete porabo energije.

22. Kuhajte v pokriti posodi s pokrovi, ki dobro tesnijo, ter v čim manjši količini tekočine.

23. Uporabljajte kuhalno posodo, katere dno je ravno in se ujema s premerom kuhalne plošče ali kuhalnega polja.

24. Za kuhanje uporabljajte lonček na zvišan tlak, predvsem za jedi, ki sicer potrebujejo dolgotrajno kuhanje.

Nasveti so nastali v sodelovanju z informacijskimi pisarnami, ki delujejo v okviru projekta ENSJET.

Več informacij o učinkoviti rabi energije lahko dobite v svetovalni pisarni.

*IVAN KENDA, Energijsko svetovalna pisarna Kamnik - Domžale
Ljubljanska 69, Domžale, tel.: 061-720-100, 721-321*

Zanimivosti iz Domžal, Mengša in Lukovice

NOVO V MENGŠANU

Ob mengeškem občinskem prazniku so zaslužnim občanom podelili različna občinska priznanja. Zlato priznanje je dobila gospa Ida Trobec, srebrno priznanje so podelili g. Jožetu Žargiju in članom moškega komornega zbora Mengeški zvon, bronasta občinska priznanja pa so podelili Justi Koželj, Petru Krušniku in Jožetu Petrci.

Občina Mengeš je javno razgrnila OSNUTEK LOKACIJSKEGA NAČRTA IN OSNUTEK SPREMENB PROSTORSKIH PLANSKIH AKTOV za glavno cesto Želodnik - Mengeš - Vodice, na odseku Želodnik - Mengeš z obvoznico Mengeš, na kar krajani že kar dolgo časa čakajo.

SOŽITJE MENGES - društvo za pomoč duševno prizadetim - je v začetku junija z igrico Volk in sedem kozličkov gostovalo v Mladinskem domu Slovenskega šolskega društva v Celovcu. Nastopali so za otroke iz treh dvojezičnih vrtcev iz Škoflič, Šentprimoža in Celovca, ki so bili nad predstavo članov skupine Metulj izredno navdušeni.

Mengeš, glasbeno mesto, to potrjuje tudi mlada solistka Nina Kompare, ki svojo študijsko pot petja tudi s pomočjo Občine Mengeš nadaljuje v Angliji. Med počitnicami in ob različnih drugih priložnostih, ko je v Mengšu, prepeva na domačih glasbenih odrih ob spremljavi očeta, ki njene pevske melodije podkrepi z zvokom trobente.

Projekt Naša hiša teče že osmo leto. 15. avgusta bodo na gradbišču v Grobljah, stičišču občin Mengeš in Domžale, zabrneli gradbeni stroji. Pričela se bodo prva gradbena dela, investicija vredna 300.000.000 SIT, se bo kmalu pričela uresničevati, glavni investitor je Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. INCE, ki ga vodi g. Jože Mlakar, vabi, da za ta projekt prispevamo tudi občani po svojih močeh na ŽR 50120 - 603 - 55419, s pripisom za Našo hišo INCE.

Arheološki sledovi poselitve Mengša in okolice kažejo, da se je marsikaj dogajalo ob porečju Pšate že zgodaj v srednjem veku in še prej. Če se želimo kvalitetno prepričati o svojem poreklu, si preberimo knjigo Ivana Tomažiča z naslovom Slovenci, kdo smo? Od kdaj in od kod izviramo?

Šport in šah spremljata Mengšane vseh starosti tudi v vročih poletnih mesecih.

IN KAJ SPOROČA ROKOVNJAČ?

Občinski svet v Črnem grabnu rešuje zadeve tudi v najbolj vročih dneh meseca rožnika. Sprejeli so odlok o zazidalnem načrtu Šentvid pri Lukovici.

Dela na odsekih avtoceste Vransko - Trojane - Blagovica potekajo v skladu s predvidevanji. Na odseku Blagovica - Šentjakob, na delu od Krtine do Prevoj in Kompolj, so sklenjene pogodbe, pridobljena zemljišča in soglasja.

Tudi z "zadrževalnikom Drtiščica" ne bo težav, zemljišča za cesto in jezero so pridobljena, začetek cestnih del je predviden v mesecu juniju letošnjega leta.

Nekaj več težav imajo Lukovčani s sprejemom novega občinskega statuta, saj nimajo potrebne 2/3 večine v Svetu. Voda, voda, le kako bi brez nje? Zato so svetniki namenili sredstva rebalansa proračuna 2000 za izgradnjo dodatne vrtine za vodo v vodovodnem sistemu Zlato polje.

Čebelarstva zveza Slovenije je Ladu Pušniku potrdila njegov idejni projekt za dokončanje in ožvitev Čebelarstva centra v

Lukovici. Projekt naj bi bil dokončan do leta 2002, tako bo naša Čebelarstva zveza lahko gostila APIMONDIJO - kongres čebelarjev vsega sveta.

Razpisali so stanovanjska posojila iz sredstev občinskega proračuna. Prav tako bo Občina Lukovica iz proračunskih sredstev obnovila porušeni spomenik Radomelske čete - vandalsko dejanje je opazil in prijavil na policijo blagoviški župnik g. Jože Vrtovšek.

NOVICE IZ SLAMNIKA

Don Pierino si je prišel v Domžale ogledat hišo za predvideno "žensko skupnost", ki je v lasti Slovenske Karitas. Hiša povsem odgovarja potrebam tovrstne skupnosti. Na Slovenski Karitas so prepričani, da bodo Domžalčani širokosrčno podprli tako kvalitetno pripravljen pristop v ponovno življenje brez mamil. V KS Krtina so položili nove metre asfalta na cesti Račni Vrh - Kaveljc, prijetno za vaščane in izletnike.

Bazen v Kranju je napolnila domžalska mladež, ki si v okviru Centra za mlade nabira pod strokovnim vodstvom plavalno znanje. Kdaj bo bazen v Moravčah?

Voda za 21. stoletje - tudi vodni detektivi iz OŠ Rodica so se udeležili svetovne konference o okolju, ki je bila od 22. 5. do 24. 5. v angleškem mestu Eastbourne.

Z Nanosa so gledali zvezdnato nebo osnovnošolci iz Osnovne šole Domžale.

Domžalski jamarji, ki jih vodi Aleš Stražar, pa so skupaj z jamarji ŠD Tornado raziskovali jamo pod cerkvijo sv. Ahaca pri Turjaku, t.i. "vodni kevder".

Že tretje leto je za zaposlene v javnih zavodih domžalske občine ga. Lili Jazbec, direktorica Centra za mlade pripravila kvalitetno ekskurzijo od Andaluzije do Madrida, kjer so si udeleženci ogledali vse, kar jih kot zaposlene v različnih javnih zavodih najbolj zanima.

Moški zbor v Radomljah prepeva že trideset let; v to praznovanje je bila vključena tudi 80. letnica zborovskega petja v Radomljah. Da je bilo slavlje še lepše, so v Radomljah peli tudi pevci iz pobratenega mesta Rudenaua.

30 let grobeljskih koncertov je lepa doba; čudoviti ambient Jelovškovih fresk je za marsikaterega mladega glasbenika dobra odskočna deska v svet melodij in koncertov.

V počastitev Dneva državnosti je bila pod Jamarskim domom na Gorjuši že 39. tradicionalna prireditel Adam Ravbar, slavnostne besede ob prazniku je izrekel podžupan g. Roman Kurmašek.

Svetniki so zaključili 16. sejo Občinskega sveta, ki je bila zaradi številnih točk dnevnega reda v dveh nadaljevanjih. Po uspešnem zaključku seje, so se svetniki spoprijeli z vsebino 17. seje Sveta, ki zajema plinifikacijo, ureditveni načrt Stob in zazidalni načrt TOKO.

Domžalčanom se nasmiha novo urejen bazen za malčke in olimpijski bazen, ki je bil zgrajen že pred kar nekaj desetletji in ponuja osvežitev meščanom v vročih dneh.

Poplave so le še spomin. Ureja se struga Rače, obnovljena je struga Mlinščice v Podrečju, urejen je tok Kamniške Bistrice pod mostom pri Športnem parku v Domžalah.

Pitna voda povsod po svetu postaja problem. Svetnica ga. Katarina Ovca Smrkolj je sklicala na pobudo občin druge volilne enote posvet na temo o okoljskih naložbah, kamor

Moravska dolina na starih razglednicah

Malokatera dolina v naši Sloveniji je tako lepo obdana s hribovjem, kot je naša, Moravska. Pred sklepnim opisom Moravske doline se podajmo od vzhoda do zahoda po nizkih hribovih od Peških Kandrš nad Pečami (razglednice), prek Kala proti Limbarski gori ter od Sv. Mohorja do Prikarnice in Vrhov. Iz doline sta proti Črnemu grabnu dve prevozni poti, čez Vinje in čez Imenje. Slednja je bila do leta 1730 državna cesta iz Ljubljane na Štajersko. Po tej poti je v preteklih letih prihajal na Moravsko tudi pistatelj Janko Kersnik in v svojih povestih opisoval tudi življenje ljudi v dolini. Nešteto je lepih poti za sprehode. Pojdimo ob križevem potu proti Sv. Mohorju ali naokrog proti razvalinam gradu Rožek (grafika). Ta stoji na skritem in težko dostopnem hribu, zgradili pa so ga plemeniti Galli. Naši predniki so ga leta 1515 v upor porušili, Galli pa so se naselili v gradovih Češnjice in Moravče. Galli so bili zagrizeni luteranci. Na gradu so imeli kapelico z grobnico za imenitne luterance. Vendar ljudje niso zdržali njihovega izkoriščanja, saj so že zaradi Turkov veliko pretrpeli. Turki so nabirali mladeniče (janičarji) in ropali cerkve; janičarje so prevzgojili in jih pošiljali nazaj nad svoje ljudi. Zaklade pa so včasih kar zakopali, enega na Vrheh, kjer na Veliki petek gori zelena luč. Ob križpotjih je tod veliko znamenj, postavljenih za srečno vrnitev ali zdravje.

V 18. stoletju pa so te kraje vznemirjali rokovnjači, med njimi je bil znan kot vodja Obloški Tonček (po Kersniku). Pa vendar ljudi iz teh domačih krajev nihče ni mogel za vedno izgnati:

lahko uvrstimo tudi preskrbo s kvalitetno pitno vodo.

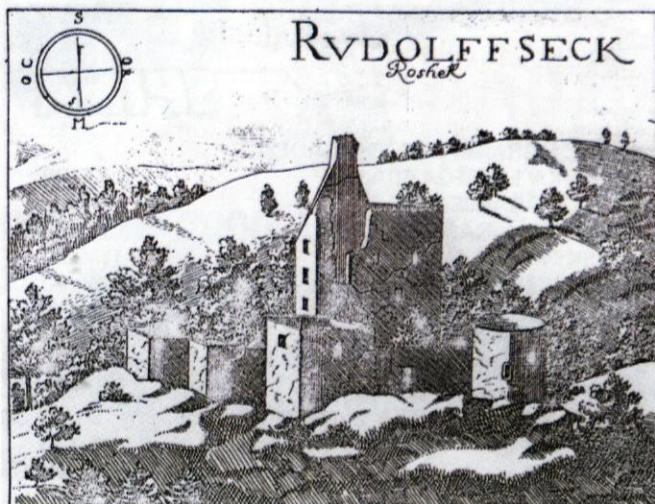
40. obletnica Termite in njegove usmeritve za peto desetletje dela so po besedah direktorja g. Petra Janežiča naravnane tako, da zagotavljajo prihodnost Termitu in ljudem v njem.

Varovancem OŠ Roje so polepšali pomlad člani kluba Lions. Nekaj varovancev te šole so popeljali pod oblake skupaj s prvo slovensko privatno letalsko šolo, ki je s svojim delom sponzorstva omogočila mladim ljudem pogled na Zemljo z drugačne perspektive.

Frenk Kavka se bo s psom Avalom ponovno udeležil svetovnega prvenstva 2001 na Aljaski v disciplini tek na smučeh z enim psom, kjer bo ponovno zastopal naše barve na zastavi.

In za konec majhna poslastica: Tajnica leta je Domžalčanka Tanja Regent, ki pravi, da ji je tovrstno delo pisano na kožo.

Lepe počitniške dni in še lepša rosna jutra vsem bralcem vrstic
Mica Kavka

kjer so živeli stoletja, tam so ostali. Zemlja je tod bolj revna, vendar zelo bogata s kamenjem, posebno proti Selu. Kljub temu je zemlja kar skrbno obdelana in na marsikateri njivi zori pšenica.

Marsikateri pomembni ljudje prihajajo iz tega dela Moravske doline. Pesnik, prevajalec in narodni buditelj Anton Oliban je bil rojen 1824. leta v Podstrani, umrl pa je 1860. leta na Koroškem; Vatroslav Grill, publicist in pisatelj, je bil rojen v Soteski in je s 14 leti odšel v Ameriko, kje je 1926. leta umrl. Bil je zelo navezan na domače kraje. V Ameriki je bila tudi njegova sestra Mary, ki je bila znana pevka in igralka.

Popravki: v 5. številki je pravilno: F. Skok se je rodil v Kosezah, v 6. številki je letnica rojstva Jurija Vege 1754. leta.

Rado Kokalj

4. SREČANJE VASI SELO – SELA – SELE

Krajani vasi Selo pri Moravčah smo se tudi letos udeležili srečanja vasi Selo – Sela – Sele. Srečanje je bilo v soboto, 24. junija, v vasi Selo pri Vodica. Ob 11. uri se je začel kulturni program, pozdravil nas je župan Vodic, Anton Kokalj, slavnostni govornik pa je bil predstavnik turistične zveze Slovenije, dr. Marjan Rožič. V svojem nagovoru je pohvalil organizatorje srečanja ter zaželel, da se taka in podobna srečanja nadaljujejo. Po programu so se nadaljevali nastopi iz vasi, ki so bile na srečanju. Našo vas je predstavil Tamburiški orkester z Vrhpolj.

Letošnjega srečanja se je udeležilo 23 vasi s 1350 oudeleženci. Na seji, ki je bila ob 15. uri, smo se pogovarjali, kako takšno srečanje vpliva na kraj. Vsi dosedanji organizatorji so bili zadovoljni in ponosni, da so lahko organizirali srečanje.

Srečanje se je nadaljevalo z družabnimi igrami ter medsebojnim spoznavanjem. Zvečer je bila osrednja proslava s kresovanjem Občine Vodice ob dnevu državnosti. Zahvaljujemo se organizatorju za pritrčen sprejem in organizacijo tega srečanja, gospodu Marjanu Jančarju za majice, ki smo jih dobili, prav tako pa tudi Občini Moravče za denarno pomoč in tamburašem za nastop.

Vse že sedaj vabimo, da se z nami naslednje leto udeležite 5. srečanja, ki bo zadnje soboto v juniju v Selu pri Žireh.

Franč Lebar

AKCIJSKA PRODAJA

do 29. julija do 5. avgusta

SOK POMARANČA, GOZDNI SADEŽI,	
GRENIVKA 1,5l NEGAZIRANI	109,90
KIS ZA VLAGANJE 3/1l	279,90
KOMPOT ANANAS 836g	199,90
WHISKY BLACK JACK 0,75l	1190,90
KUMARICE 680g KOLINSKA	169,90
PAŠTETA JETRNA 100g	92,90
PAŠTETA JETRNA 50g	62,90
KEKSI RIO CAKES 130g	119,90
KAVA CAFFE ITALIANO 100g	99,90
MOKA ŠTAJERSKA BELA 1kg GLADKA	99,90
MAČJA HRANA HOBBY CAT 415g	99,90
PASJA HRANA HOBBY DOG	159,90
PASJA HRANA CHAPI 3kg GOV.+ŽITA	699,90
PRAŠEK PRALNI ARIEL 3,6kg PVC	1149,90
TOALETNI PAPIR 10/1	199,90

Cene veljajo do razprodaje zalog.

Vse cene so v SIT, napake v tisku so možne.

Poleg ugodnih cen vam nudimo količinski popust – diskontne cene v diskontni trgovini v Krašah, v diskontni trgovini v Šentvidu in v trgovini v Pečah.

V tekstilni trgovini v Krašah imamo poleg spodnjega perila še poletna oblačila, lahko izberete tudi izdelke iz stekla, posodo, gospodinjski pribor, otroške igrače, ure in filme.

Kupujte v Spininih trgovinah v Krašah, Šentvidu, Pečah in Kandršah!

PA BREZ ZAMERE

K nam vodi široko zdaj cestišče,
na njem bo kmalu pravo dirkališče,
ali avtobusni potnik ob njem zaman
na desni strani varna postajališča išče.

Moravškemu orlu so pristrigili peruti,
ker o striženju las nikakor noče čuti.

Žegnana voda čebelarom utegnila bi škoditi,
zato čebelarskega doma niso dali blagosloviti.

Kaj ga res v Moravčah ni koticčka,
kjer bi človek z otrokom sladoleđ »pojel«
Na vsakem vogalu zakajena oštarija
in še tam, kjer dobro je kazalo,
sedaj dima cigaret je polno.

Spomenik zamolčanim žrtvam naj se postavi,
na njem naj žrtve mesta dobijo,
da ljudi dokončno spravi.
Imena hlapcev tujca
na njem naj ne stojijo!

MIZARSKE STORITVE

- izdelava pohištva po naročilu
- izdelava kuhinj
- velika izbira lesnih in barvnih kombinacij
- dostava in montaža

Se priporočam!

Stegne 1

1251 Moravče

Tel.: 061/731-476

GSM: 041/641-446

AVBELJ MILAN

Matej Pirc s.p.

gsm 041-647-602

Stegne 11

1251 Moravče

Krulc

servis in prodaja

Ponudba meseca julija

MICRA 1.0 comfort, 3v..... 1.395.000 SIT

(2 x zračna vreča, zatemnjena stekla, kodirni ključ, ...)

MICRA 1.0 luxury, 3v..... 1.540.000 SIT

(2 x zračna vreča, servo volan, zatemnjena stekla, daljinsko cent. zakl., električni dvig stekla, strešni spojler ...)

ALMERA 1.5 comfort, 3v 2.350.100 SIT

(2 x zračna vreča, servo volan, el. paket, kodirni ključ, ...)

PRIMERA 1.6 comfort A/C, 4v ... 2.993.100 SIT

(4 x zračna vreča, ABS, servo volan, avtomatska klima naprava ...)

Ponudba rabljenih vozil

MAXIMA 3.0 QXSE L. 97

PRIMERA 1.6 SLX L. 91

MICRA 1.0 L L. 97

MICRA 1.0 LX L. 91

SUNNY 1.4 SLX, L. 94

OPEL ASTRA 1.4i GL L. 95

Ugoden kredit - uredite ga pri nas
Kredit tudi na položnice

C. heroja Vasje 8, 1251 Moravče, Tel./fax: 061/731-143

Delovni čas: vsak dan od 8-18h, sobota od 8-12h